

5
474

VI. XIV
N88

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

5
474

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ ІМЕНІ М. С. МІСНИКОВА

~~№ 1~~ № XIII
~~№ 2~~ № 8

HALLOVORDI

RELIGIOSÆ
KIJUVIENSES
CRYPTÆ,

Sive

**KIJOVIA SUBTER-
RANEA:**

In quibus

**LABYRINTHUS SUB
TERRA,**

**Et in eo emortua, à sexcentis
annis, Divorum atque Hero-
um Græco-Ruthenorum, &**

*nec dum corrupta,
corpora,*

*ex nomine atque ad oculum, è ΠΑΤΕ-
ΡΙΚΩ Sclavonice detegit.*

M. IOHANNES HERBINUS.

JENÆ,

Impensis MARTINI HALLERVORDI.

Literis JOHANNIS NISII

ANNO M. DC. LXXV.

100

HALLOVORDI

Illustrissimo, ac Celsissimo

Principi ac Domino

DN. ERNESTO

BOGUSLAO,

CROJI ET A RESCOTI DUCI,

S. R. Imperii Principi, Marchioni Hau-
ræi, Comiti in Fonteney, Bayon & Dompmar-
tin / Neogardiæ item & Massoviæ &c. Nec

non Potentissimi Electoris Brandenburgen-
sis in Ducatu Prusiæ, & per Pome-
raniam citeriorem Gubernatori Ge-
nerali &c.

Domino meo clementissimo:

NEC NON

Serenissimi ac Potentissimi Electro-

ris Brandenburgici Consiliariis supremis,
Ducatumq; Prusiæ Regentibus eminent-
tissimis ac Generosissimis,

DN. JOHANNI ER-

NESTO à Ballenrodt / Su-

premo Aulæ Provincialis Magistro,

in Pachelten / Predelwitz / Altstadt / König-

See / Jrgelaußen &c. Domino He-
reditario:

X

DN.

5

474

1946

DN. ALBERTO à *Malnein*
Burggravo Supremo in *Mulsehnen*
Loschen & Lindenath / &c. Domino
Hæreditario :

DN. JOHANNI DIETERI
CO à *Seftaw* / Cancellario &
Supremo Tribunalis Præsidi, in *Wicfen*/
Schönbruch / Doben & Arnath &c. Do-
mino Hæreditario :

DN. GEORGIO ABEL
à *Seftaw* / Supremo Mareschallo
in *Warinen / Baudels / Sieflaf &c.*
Domino Hæreditario :

Item :
Nobilissimo, & Magnifico Viro
DN. JOHANNI REICHARDO
Fehren / Serenissimi Electoris Brandenburgici
à *Consiliis, & Illustrissimæ Principis Ra-*
dzivviliæ ab intimis &c.

&
Nobilissimo, Amplissimo & Juris Consultissimo
DN. JOHANNI Rejer / *Illustrissi-*
mæ Principis Radzivviliæ à Secretis
& Rationibus &c.

Domini, Patronis & Promotoribus Evangelii
gratiosissimis & observandis
Gratiam, pacem & omnimodam in arduis rebus pro-
speritatem à DOMINO IESU!
Celsissime Princeps, Illustres ac Generosi Domini,
& Magnifici VIRI.

SI verè quidam pri-
scorum Philosopho-
rum effatus est, in Sa-
pientia studiis nihil age-
re, & nihil esse, idem esse ; certè
sanctissimum DEI Oraculum
erit : In Regno DEI esse, &
CHRISTO non servire est, aut a-
gere a sinū, aut bruto esse deteri-
orem *Esa. 1. v. 3.* tandemq; nihil
esse omninò, nisi servum ne-
quam, in pristinum tenebrarū,
ut ibi duplo vapulet, præcipi-
tandum. *Luc. 12. v. 47.* Sanè regna-
re omnes in regno DEI deside-
rant: nec pauciores etiam ser-
vitu-

vitutem in Ecclesia ambiunt, al
cum imperio quodam & for
tuna lautiore. Paucissimi amo
re divino flagrant, etiam in
adversis rebus, JESU pauper
ultra, serio & bona fide con
stanterque famulantur. Cum
itaque DOMINUS & Pontifex
noster T.O.M. JESUS CHR
STUS me servorum suorum ul
timum & indignissimum, in
censu Ministerii tenuioris repu
taverit, nunc autem, admiran
do suo beneplacito, etiam exu
lare jubeat cum illis, qui *euntes*
semen pretiosum in lachrymis disse
runt tamen; Psal. 126. ne in otio e
xilii otiosus essem omnino, de
abditis sub terra Græco-Ruthe
norum

norum rebus, ad majorem DEI
gloriam & Ecclesiæ CHRISTI
incrementum, tradere quædam
constitui. Peregrini sumus in
Roxolania Germani, & Roxo
lani, (sive vulgari appellatione
Russolani) cum suo Borystene
apud nos peregrinantur. Et
quotusquisque est, cui illam,
famâ tum integrâ, tum justo
auctiore celebratam in Orbe,
inque ripa Borysthenis sitam,
urbem KIJOVIAM adire, per
continua ibidem Cosaccorum
cum Tartaris certamina hacte
nus licuit. Quis Trojæ vestigia
non lustraret lubens? Quis Pri
amos, Hectoras, Achilles, Aja
ces, aliosque Dardanorum æ
què

quæ ac Archivorum Heroas, etiam maxima sumptuum ja-
cturâ, ad Borystenem specta-
tum non iret peregrè? Horum
enim corpora in Cryptis Kijovi-
ensib⁹ extare adhuc incorrupta,
mendax, & impudens quidem,
in Germania fama rudioribus
persvadere, adeoque fide sub-
lesta imponere non dubitavit.
Quâ vanitate excitatus ego,
cum mihi, Ministerii Evangeli-
ci partibus in Saxonica Ecclesia
Vilnæ defungenti, multa priva-
tim cum venerabili Patre Græ-
co-Ruheno, Ordinis S. Basilii
Vilnæ ad Spiritū S. Abbate, DN.
MARTINIANO WOLOS-
ZOWICZ, consuetudo fre-
quens-

quensque familiaritas; cum Eminen-
tissimo verò Archimandrita Kijovi-
ensi DN. INNOCENTIO GIZIEL
literarium etiam intercederet com-
mercium; & lingvæ Sclavonicæ eru-
ditionem haud mediocrem nactus
hac occasione sum, & ritū Græco-
Ruthenorum in Ecclesiis ipsorum u-
su receptorū spectandi subinde facta
est mihi copia; eaque ex Viris illis hu-
manissimis de Kijovia cognovi atq;
didici, quæ & mendacem in Germa-
nia famam conficiant penitus, & Le-
ctorem piū de multis Borystenida-
rum rebus erudiant non nihil, mone-
antque.

Tuo verò excelso Numini, Heros
& Dux Celsissime Domine mi Cle-
mentissime, nec non magnis Vestris
Nominibus, Generosissimi Prusiae
Magnates, Domini & Patroni mei
gratiosissimi, libellus iste nunc suppli-
cet, ut, Ducali autoritate magnificoq;
Vestro

Vestro patrocínio tuto prodire in lu-
cem, extareque publicè sibi liceat. O-
ro autem veris gemitibus FILIUM
DEI, ut Potentissimam DOMUM Ele-
ctoralem BRANDENBURGICAM,
nec non Celsitudinem Tuam Duca-
lem, Vestras Illustres Generositates,
& Magnificentias regnare, agereque
in pace florentissima ac superesse diu
velit, SEMPER AUGUSTAM.
SEMPER PRINCIPEM. SEM-
PER GLORIOSOS. SEMPER
FELICES ! Fiat ! Dabam Regio-
monti è domo exilii, die 6. Martii, An-
no Sal. M.DC. LXXV.

*VV. Celsitudinis, Generosi-
tatis & Magnificentia*

Cliens humillimus
ac religiosus

M. Johannes Herbinus.

INDEX CAPITUM.

- I. De Etymologia vocis Sclavo-
nicæ PIECZARA.
- II. De Loco Cryptarum Ruthe-
nicarum, & in specie Kijovi-
ensium.
- III. De origine Cryptarum Kijo-
viensium.
- IV. De Auctoribus Cryptarum
Kijoviensium.
- V. De MATERIA Cryptarum Ru-
thenicarum.
- VI. De FORMA Cryptarum Ki-
joviensium.
- VII. De Ratione seu modo fodi-
endi Cryptas.
- VIII. De usu Cryptarum.
- IX. De speciebus Cryptarum Ru-
thenicarum.

A 2

X. De

INDEX CAPITUM.

X. De Corporibus in Cryptis Kijoviensibus repositis

XI. Problema. Quænam sit causa incorruptibilitatis corporum, ab annis amplius seculis, in Cryptis Kijoviensibus dormientium.

XII. De Capitibus seu craniis oleiferis in Cryptis Kijoviensibus.

XIII. De argumentis Ruthenorum pro miraculo olei Cryptani.

XIV. De RUTHENORUM ingenio

XV. De Admirandis Ruthenorum rebus.

I.

Σὺν Θεῷ.

SI quod est in cœlo studium, aut si qua Divinitatis (quæ est profecto) in terrâ occupatio Naturæ miracula sunt, quibus mens illa omnipotens sua aut occultat Mystèria, aut in Orbem prodit fata. In quo studio tam mirabiliter se exerit ut Orbis nova in dies videat mireturque naturæ miracula. Et quia mirari opera sua jubet DOMINUS, Psal. 66. v. 5. ne in alto Exilii mei otio nihil agam omninò, ibo peregrè Kijoviam ad magnū Borysthenis tractum, quæque ibi DOMINUS ad spectandum nobis proposuit, quæque ex Venerabili Archimandrita per commercium literarium didici, penitiùs inspectabo.

DE CRYPTIS
CAPUT I.

De
VOCE SCLAVONICA
PIECZARA,
quæ Cryptam subterraneam
significat.

SUMMARIUM.

1. Cryptarum Etymologia Latina & Polonica enucleatur.
2. Cryptæ sunt sacræ & profanæ.

I.

Cryptæ vox Græca κρύπτη, ἀπό κρύπτειν occultare, abscondere, orta est. Rectè igitur in sensu dextro Fornix hypogæus Latinè subterraneus, Polonicè *Pieczara* dicitur. Cujus vocis Originem nemo, quod sciam, indicavit hætenus. Cryptæ Kijovienses, Sclavonicè & Polonicè *Pieczary* ab Historicis Sarmatis appellantur quidem, sed unde nominis istius derivatio erit? Divinabo. Aut à nomine *Pieczza* seu *Pieczotozoanie*, hoc est, sollicitudo; quia Cryptæ illæ magna

KIJOVIENSIBUS.

gnâ curâ elaboratæ sunt; Aut à nomine Sclavonico, *Piec*, id est, fornax: quia per fossæ in illis subterraneis Cryptarum meatibus dextrorsum & sinistrorsum cellæ quædam breves & angustæ, Virorum religiosorum habitacula, & post mortem sepulchra elaboratissima, ad instar fornacum, excavata sunt. Delige, Lector, utram velis sententiam, hic enim ego certè nihil statuo.

II. Latinis nominibus Crypta dicitur, antrum sive conclave subterraneum, fornix hypogæus, meatus subterraneus, cuniculus, &c. Et quia in Kijoviensibus aliisque extraneis Cryptis cellulæ quædam & concamerationes sive ductus sub terrâ caemerati, inveniuntur, sanè sepulchra arcuata vocabuntur rectissimè, Germanis Crypta ein *Gewelb*: aliter ein *heimlicher Gang unter der Erden*. Polonis autem *Pieczary*, *piece*, vel *Lochy podziemne*, id est, Fornaces, Cuniculi, foramina subterranea, conclavia arcuata &c.

III. Variè autem vox Cryptæ ab homine milite, cive, Sacerdote, vel à Bruto effossæ significat. 1. Primum quidem

4 DE CRYPTIS

qualecundq; antrum subterraneum & cuniculum, ein Loch oder Gang unter der Erden/ uti nunc in Etymologia dictum est, de quo Martialis:

*Gaudet in effossis habitare cuniculus an-
trorum*

Monstravit tacitas hostibus ille vias.

2. Significat antra vel specus montium seu natura seu arte excavatorum religiosos, quales Cryptæ olim erant miserorum in persecutione receptacula v. g. *spelunca Cananea*, in quam se Reges Cananæ à Jo-
suâ victi receperant, sed postea inde ex-
tracti & à populo Israël occisi sunt, Jo-

10. *Antrum Davidicum* ADULLAM dictum 1. Sam. 22. HELIANUM 1. Reg. 19. *Propheticum* 1. Reg. 18. *Apostolicum* Hebr. 11.

3. Accipitur pro spelunca religiosa, quales olim apud gentiles erant Musarum antra. Imò in Cryptis Kijoviensibus Sacra-
quandoque, teste Nestore Ruthenorum Historico atque Chronologo, in suo li-
bro, cui titulus est *Πατερμόν*, id est, Libe-
vitarum S. S. Patrum in Cryptis Kijovien-
sibus nunc dormientium, tempore defi-
nito peraguntur. 4. Denique etiam Cry-
ptæ

KIJOVIENSIBUS.

ptæ subterraneæ sunt sepulchra, seu mor-
tuorum genere aut meritis illustrorum,
dormitoria, quæ prisci vocabant Mausolea. Et in hâc significatione Cryptæ Kijo-
vienses publicè audiunt, quod sint Hero-
um, nec non virorum religiosorum, vi-
ventium quidem claustra privata religio-
nis gratia perfossa, sed vitâ defunctorum
cubicula seu conditoria camerata. Dupli-
ces igitur Cryptæ in Orbe dantur. 1. *Pro-
fana* Ægyptiorum, aliarumque gentium
ac terrarum 2. *Sacra*: nempe Virorum
Sacrorum ac religiosorum, ante & post
diem supremum secessus ac receptacula.
Nos, missis profanis, sacras ingrediamur
Kijoviensium Cryptas.

CAPUT II.

De

LOCO CRYPTA-
RUM KIJOVIEN-
SIUM.

SUMMARIUM.

1. *Cataractæ Borysthenis Casacorum sedes.*

A 5

2. Co-

2. *Cofaci hodierni olim in castris Alexandri M. milites falciferi.*
3. *Kijovia non est Troja antiqua.*
4. *Kijovia non fuit sedes exilii Ovidiani.*
5. *Cofaci Scythæ agricola Borysthenida juxta Herodotum.*

I.

Duo sunt, quorum nomine Borysthenes ejusque accolæ Roxolani à Geographis commendantur maximè: Cataracta & Urbs Kijovia. Cataracta est, quæ Borysthenes, inter scopulos & mæandros anfractusque multos, gradibus aliquot præcipitatus, in alios scopulos & saxa eminentia, horrendo cum fragore & mugitu, terræque tremente, labitur. Hasc Cataractas Kosaci accolæ idiomate Rutheno **П О Р О Н И**, id est, Limina ideò vocant, quod Cataractæ illæ Tartarorum excursionses, instar obicis sufflamnant, eumque illis opponunt limitem aut limina, quæ transilire nequeunt. Inde Cofaci Zaporovienses dicuntur incolæ Roxolani & milites, qui in illo tractu perpetuas contra Tartarorum excursionses & latrocinia agunt excubias. De quorum
Cofa-

Cofacorum Etymologia hodie docti variè sentiunt. Quidam cum Piascio nomen hoc derivant à voce Polonica, *kozà*, id est, capra: rationem addunt istam: quia instar caprarum cùrsu velocissimo ad omnia agiles currant: vel quod caprinis pellibus contra injurias aëris tegantur. Sed forsàn verisimilior est derivatio à Slavonico nomine *kosà*, id est, falx: Unde *kossak*, falcifer. Atque ita priscos Borysthenidas fuisse appellatos, ex Magnate quodam Polono didici. Postea, litera S. in cognatam sibi (quoad pronuntiationem Sarmaticam) literam Z, mutatà, vulgus Cossacos olim falcigeros nunc *kozàcos*, id est, caprinos, vocat. Quod Etymon Q. Curtium in lib. 7. de rebus gestis Alexandri M. probare Scythas Borysthenidas falcigeros (Polonicè kozakos) in castris Alexandri M. militasse Disputator quidam haud ita pridem assererat, quod ego tamen nec in Plutarcho, nec in Q. Curtii Historia, imò nusquam advertere possum. Disquirant eruditi.

II. Alterum est KIJOVIA Urbs cis Borysthenem, elevat. Poli circiter 50. gradus

dus sita, cujus originem investigare hic non est animus. Illud autem expendere pretium operæ erit haud leve, quod inter alia de Urbe ista vulgò prædicantur: fuisse scilicet kijoviam. 1. Trojam veterem, quæ, ob raptam à Paride Helenam Menelai Spartanorum Regis uxorem, à Græcis olim per decennium obsessa, tandemque expugnata ac penitus excisa est. Cui fabulæ istud accedit commentum, in Crypta Kijovienfi gigantea Hectoris, Priami, Achillis, & aliorum tum Trojanorum, tum Græcorum Heroum corpora, à tanto jam tempore, incorrupta spectari. Sed absurda hæc atque falsissima esse Geographia docet. Si enim Troja olim fuit, ubi nunc Kijovia existit; quâ quæso ratione classis Græcorum eò per descendentes Borysthenis adversi Cataractas penetrare potuit, cum ne scapha quidem incolumis illac transeat? Quomodo Æneas classem per Cataractas illas transmittere potuit, cum ne trabes quidem impune ibi præcipitentur. Magna sanè est ac celebris Cataracta Westro-Gothica, nomine TROLLHETTA, Latine, si cum Nonio loqui licet,

cet; Capitium aut mitra Diaboli, in quam trabes vel mali nautici præcipitati impune evadunt pauci admodum: Quam Cataractam cum inspicere viatores, toti horrebamus. Astuna hæc Cataracta cum multis Borysthenis præcipitiis nequaquam est conferenda. Sed & Virgilius navigationem Æneæ in Italiam recensens, nullam Borysthenis, nullam Ponti Euxini, nullamque Hellesponti ab Ænea trajecti, quæ omnia tamen trajicienda classis Dardanorum erant, facit mentionem. Certè Homerus de Borysthene nostro tacet, & nos cum eo. Quæ verò & quorum hominum cadavera in Cryptis Kijovienfibus incorrupta hæctenus ostenduntur, infra spectabimus. Quapropter fabulas istas suis remittimus auctoribus.

III. 2. Hoc autem disquisitione accuratiorè dignius est. *An Kijovia exilii Ovidiani sedes fuerit?* Ad quæ nonnulli variis adducti rationibus, variè respondent. 1. Affirmantes nituntur hisce argumentis. 2. Quia Augustus Octavius Cæsar Poëtam Ovidium ad Scythos relegavit. Jam verò Roxolani Borysthenida, quorum oppidum

10 DE CRTPTIS
dum est Kijovia, olim gens erant Scythica
è Scythis oriunda, teste Herodoto in Mel-
pomene lib. 4. qui gentem illam Scythiam
vocat agricolas, quos Græci, qui sub Hyses, aliique Borystenidæ Cosacci, olim
panem incolunt, Borysthenidas appellant
ipsi verò se Olpiopolitas. Hi autem po-
puli sunt Cosacci falcigeri, Ukrainam
tractumque Borysthenis hodie usque ad
Moscoviam sese porrigentem incolentes,
de quorum esculentis Herodotus loc cit
hæc scribit. *Horum utriq; (scilicet Calli-
pidæ, qui sunt Græco-Scythæ, hoc est, è
Græcis facti Scythæ & Halizones) cum in
cæteris servant ritum Scytharum, tum in
serendo, tum in vescendo, cepe, allio, lente,
millio, Supra Halizones incolunt Scythæ an-
tores, qui non ad panem conficiendum se-
runt triticum, sed ad illud torrendum.* Præ-
terea docet nunc laudatus Scriptor, quòd
Borysthenes in suo tractu pascua præbeat
amœnissima, pecoribusque accommoda-
tissima, juxtà quem sementis optima sit,
& herba non fativa altissima. Si ergò He-
rodotus Borysthenem inter flumina Scy-
thiæ constantissimè recenset, an non gen-
tes Ruthenæ à Ponto Euxinò usq; ad Mo-
scovi-

KIJOVIENSIBUS.

11

Coviam Borysthenem hodie accolentes,
ingenio, moribus, victu alii, ceparum,
entium, & milii, ac ferè eadem Christia-
na gaudeant Religione? Ergò Kijovien-
Borystenidæ Cosacci, olim
Scythæ erant, adeoque & Ovidii Poëtæ
exulis hospites. Ovidius Borysthenem,
gratus hospitio exul, mirificè laudat, lib.
4. de Ponto, Eleg. 10.

*Cumq; Borysthenio liquidissimus amne
Dryaspes &c.*

IV. Qui verò negant Kijoviam Ovidi-
ani exilii fuisse sedem, ipsius exulis ducun-
tur testimonio, qui lib. III. Tristium Eleg.
9. relegatum se in oppidum Thraciæ To-
mos ita luget:

*Inde Tomos dictus locus est, quia fertur,
in illo*

Membra soror fratris consecuisse sui?

Jam verò pars illa Thraciæ sita est Istri in-
ter & Borysthenis ostia, quibus sese gran-
des illi Europæ fluvii in Euxinum Pontum
effundunt. Quid, quod exul ipsemet se-
dem exilii sui, oppidumque Tomos di-
ctum, Istro sive Danubio proximum esse,
lib. 4. de Ponto Eleg. 6.

B

Et pri-

Et prius hinc nobis nimium conterminum

Ister.

Præterea in littore maris Euxini, non autem in ripa Borysthenis exulare se Ovidius tristibus admodum elegiis in libro Tristium & de Ponto luget, Eleg. 3.

*Littus ad Euxinum, si quis mihi dicere
ibis,*

Et metues arcu ne feriare Getæ.

Eleg. 10. *Hic mihi in Euxino bis tertia ductur
est,*

Littore pellitas inter agenda Getæ.

Manet ergo immota hæc assertio, Ovidium Poëtam, inter Scythas quidem steriles, qui ante secula septem & decem, Getarum nomine in Orbe audiebant, in maritimo Euxini oppido Tomos, in cuius littore frequenter deambulans Ovidius spe Augustæ Octavii Cæsaris Clementiæ suum levabat exilium, non autem inter Scythas aratores & cultiores: hoc est, in terra Borysthenidarum Cosaciorum; (*Ukraina* vulgò hodiè appellatur) multo minus in Urbe *Kijovia* exulasse; adeoq; nobili huic Ruthenorum Urbi *Kijoviæ* S. Andrea Apostoli potius largimur Evangelii ministerii-

sterium, (de quo mox agemus,) quam Nationis Romani exilium asserimus.

CAPUT III.

De

ORIGINE CRYPTARUM KIJUVIENSISUM.

SUMMARIUM.

1. *Seculo X. tria in Oriente memorabilia.*
2. *IZAR, Moscoviticum non est Cæsaris, sed Regis nomen.*
3. *Roxolani seu Rutheni (Russi) quingies baptizati.*
4. *Cryptæ Kijovienses seculo X. fodi cæptæ.*

I.

Quæritur non immerito: *Quando Cryptæ Kijovienses fodi cæperint? Quod quidem certius aliunde cognosci nõ potest, quàm ex libro Sclavonico П А Т Е П И К О Н supra allegato: in quo Patrum Crypto-Kijoviensium vitas Nestor Ruthenorum Chronographus prolixè & paucis enarrat, qui liber Kijoviæ A. C. M. D C. LXI. typis editus est Sclavonicis. Initia*

autem Cryptarum Kijoviensium Nestor statuit in Anno CHRISTI millesimo. Quo seculo decimo tria in Oriente acciderunt memorabilia. I. Deplorata illa Ecclesiæ Orientalis Græcorum ab Occidentali Latinorum secessio, quam Baronius Anno Christi 1008. esse factam tradit; II. WLODIMIRUM SWIATOSLAUM Ruthenorum Ducem Cæsarem creatum, id quod factum esse hac occasione in præfatione libri Παιρησιών in Polonicum sermonem ab Episcopo KLOSSOVIO translatis, asseritur.

II. Cum Constantinus Monomachus Imperator, in Oriente cum Persis, & in Occidente cum Latinis bellum gereret: Wlodimirus Dux Ruffiæ quoque expeditionem contra eundem Cæsarem in Thraciam instituebat. Ut itaque Constantinus arma ejus à se averteret, per Legatum suum Episcopum quendam Ephesinum coronam Cæsaream, sceptrum & Crucem Sanctæ lignum in disco aureo ei dono misit, adeoque hoc facto Ducem Wlodimirum, primum Magnæ Ruffiæ Cæsarem creavit. Indeque Magnos Duces Moscovi-

ia Cæsares se, & contracto nomine Sclavonico, TZAROS hætenus dicere atque scribere. Sed clarissimus Historiæ Lithuanæ scriptor Albertus Kojalovicz, Parte II. lib. 7. pag. 411. contrarium statuit. At, inquit, *propè perfectam rem, nova à Moscis injecta concertatio, vix non præcipitavit. Seu debellatâ, seu attritâ victoriis nuper Casanensi Scythiâ IVANUS usurpare cæperat titulum Tzaris: quo Scytharum Reguli more ejus gentis uti fuerant soliti. Sclavonica vox, non significat Cæsarem aut Imperatorem, quemadmodum exterorum aliqui, ignorantia idiomatis mixtâ adulationi, lapsi, vocitare solent Magnum Moscovia Ducem; sed Regem. Legati tamen Regii, quod homo arrogans insolentem titulum privatâ auctoritate invasisset, Rege suo inscio, recusabant constanter, eum fœderis titulis præfigere.* Hætenus KOJALOVVICZ. Unde manifestum est. I. Vocabulum TZAR Sclavonicum, non Cæsarem significare, sed Dominum regnantem sive Regem: siquidem Moscovitæ omnesque Roxolani DEUM etiam in precibus suis Tzarum omnipotentem appellantes, hoc nomine

ac titulo invocant, quod ego lingua Sclavonica haud omninò imperitus, vel incensum precatiunculis in ΕΥΧΟΛΟΤΙΩΝ ipsorum Græco-Rutheno extantibus legi. Quin eodem Tzari titulo alios quoque Reges exteros Historici Ruthenorum appellare non dubitant. Adeoque vox Sclavonica CZAR (vel Germanica pronunciatione TZAR) non Cæsarem significat, sed Regem. 2. Demirari ergò satis non possum, quo auctore Kossovius Episcopus, WLODIMIRUM SVVIATOSLAUM ab Imperatore Orientali CONSTANTINO MONOMACHO, missis ei dono Imperii insigniis, Cæsarem Magnæ Ruffiæ creatum esse, Anno CHRISTI millesimo, aut millesimo octavo asserat; cum Anno M. D. XLVIII. Dux Moscoviæ Joannes Sclavonicè IVVAN dictus Basilides, annis quingentis ad quadragesimum quintum, ab excessu Wlodimiri Svviatoslai demum, novo atque inaudito Polonis exemplo, titulum Tzari primus sibi arrogaverit?

III. Tertium est, insigne & consummatum in Russos DEI beneficium, quod, abje-

abjectâ & ejuratâ turpi paganorum idololatriâ, fidem Christianam amplexi, atque mox baptizati, cum Duce WLODIMIRO, ad oscula JESU CHRISTI Filii Dei admitti sunt. Qua Dei misericordiâ recreati in fide Christi secundum Græcorum ritus, constantissimi posthac perstitère, perstantque adhuc. Constantissimi adhuc, inquam, perstitère: namque Ruffia quater antehac in mortem Christi baptizata, reluctantibus ipsorum Ducibus Idololatrias, in pristinas denuò Ethnicorum tenebras recidebat. Et quia id non omnibus constat, paucisque Sclavonica Ruthenorum lingua, ritus sacri, nec non mores perspecti sunt; facturum me è re publica existimo, si Ruthenorum (olim testibus Herodoto & C. Curtio, Scytharum) ad fidem Christianam conversionem, è præfatione libri ipsorum Sclavonici ΠΑΤΕΡΙΚΟΝ dicti excerptam, tum etiam, quæfando mihi auctoris gravisimis cognita sunt, publicè & palàm fecero.

IV. Ita autem Ruthenorum Chronographus Nestor Πατερικόν part. 1. nec non Bzovius Annal. Tom. 19. Anno 1514. &

Gvagninus in descriptione Moscoviæ traſtantinopoli ſedente, quo ſeculo, imò andunt. Roxolani, hoc eſt, Ruſſi Orientales, Septentrionales, & Meridionales, pri- mum ad CHRISTUM converſi & baptizati ſunt miniſterio Apoſtolico. Nam quicum *S. Andreas* Apoſtolus in Chersoneso Taurica partibus Evangelii defunctus, in Ruſſiam Septentrionalem adverſo Boryſthene navigaret, fortè in itinere monte Kijoviennes aſcendit. Cui loco benè precatus crucem ſanctam in monte, ad cujus radices nunc porta Civitatis Kijoviæ erecta eſt, defixit. Idem Neſtor eſt auctor, *S. Paulum* Apoſtolum, cum in Dalmatia Sclavonis Evangelium prædicaret, Ruſſorum quoq; gentes confines ad Baptiſmum *S.* invitaffe. Poſt exceſſum verò ejus *S. Andronicum*; ſucceſſu quidem ob Tyrannidem imperantium illa tempeſtate in Ruſſiâ Ducum, parum felici tentaffe idem fertur.

V. Secundùm baptizati ſunt Roxolani ſeu Rutheni Anno Chriſti 863. ſed rectiùs ex calculo Funccii & *Æneæ Sylvii* Anno Chriſti 861. Imperante in Oriente *Michaële Cæſare*, *Photio* verò Patriarcha Conſtanti-

no ſeculo, eodem Poloni quoque Chriſti Evangelium miniſterio *Cyrilli & Methodii* amplexi ſunt; A quibus Sclavorum ac Polonorum Apoſtolis *Cyrillo & Methodio* religio, cultusque ſacer lingvâ Sclavonum vernacula conſcripta, ac præterea multi alii libri in eandem lingvam translati ſunt. Baptizatos autem primùm fuiſſe Duces Ruthenorum *Swiatopolkum*, *Roſciſlaum* & *Kocelium*, qui, divinitus moniti ab Imperatore ſuprà memorato *Michaële* miſſionem *Cyrilli* ac *Methodii* petierunt, eamque tandem impetraverunt, quâ de re *Neſtor*, *Sclavus*, *Baronius*, *Funccius*, *Cromerus*, *Stricovius* & alii pluribus ſcripſerunt.

VI. Tertius Ruthenorum baptiſmus incidit in Annum Chriſti 878. ſecundùm *Baronium Tom. 9. Annal.* Anno Chriſti 886. imperante *Baſilio Macedone*. Hic Cæſar Episcopum quendam, cujus nomen Annalibus ignotum eſt, in Ruſſiam miſit, ut Sclavis *Chriſtum* prædicaret, eosque baptizaret. Rutheni verò audito Evangelio fidem detrectantes, miracula poſtulant.

bant. Quapropter Episcopus Evangelium in ignem projecit: quo flammis nihil quicquam laeso, multi Roxolanorum miraculo attoniti Christo mox nomen professi baptizabantur.

VII. Quartum Roxolanorum Baptismum OLHA Uxor Ducis Russiae, avia verò WLODOMIRI Anno Christi 958. exemplo suo procuravit. Profecta enim Constantinopolim, imperante Graecis Constantino VIII. sedente verò, post fata Theophylacti, *Poliucto*, ibidem à Patriarcha baptizata, atque benedicta inter mulieres Roxolanas appellata est. Baronius Anno 958.

VIII. Tandem, Wlodimiro Sviatoslao Russiae gubernacula tenente, omnes in universum Rutheni Anno Christi 1000. vel calculo Baronii 1008. cōversi ad Christum & baptizati sunt, idque factum est hoc successu: Fortè tunc *Cyrus* Philosophus WLODIMIRUM Russiae Orientalis, Septentrionalis atque Occidentalis Monarcham ad Religionem Christianam informabat. Cum enim WLODIMIRUM, abjectis gentilium superstitionibus, novam

vam meditari religionem fama esset publica, miserunt ad eum Judæi, Saraceni, Itali, & Græci nuncios, qui suam quisque ei religionem commendarent. Wlodimirus autem, spretis reliquarum gentium ritibus, Græcorum amplexus est sacra, auctore Cyro Philosopho, qui Principi huic Articulos Fidei Christianæ prolixè inculcabat, insuper aulam, in quo ultimum Dei judicium faberrimè acu depictum erat, à Cæsare & Patriarcha Constantinopolitano ipsi dono missum, subinde ei ostentabat. Quam historiam Wlodimirus frequentius aspectans quærebat ex Philosopho, quodnam genus hominum à dextrâ Judicis staret? Acceptoque responso, à dextrâ Christianos esse, quorum fides bonis operibus esset illustris atque conspicua; à sinistra verò omnes fore infideles sacro Baptismi lavacro nō expiatos, haud leviter affectus ingemuit, beatosque à dextris, miseros autem à sinistris Judici adstantes pronunciavit. Cui Philosophus: & tu, inquit, Wlodimire baptizatus olim inter beatos à dextris recenseberis. Quo dicto, Wlodimirus totum se fidei cultuique

que CHRISTI addixit. Cùm autem, utraque sectarum Christianarum esset sanctior, nesciret, misit è vestigio Legatos, qui fidem & sacra Christiana inter gentes varias dispicerent. Qui, multis tentatis gentibus, habitoque sacrorum delectu reduces, Græcam Principi suo præ cæteris religionem maximè commendabant: tantam scilicet in Missa Græcorum cui intererant, testabantur se dulcedinem sensisse, ut penè extra se rapti magis cœlesti, quam terrestri solennitati se putaverint interfuisse. Wlodimirus autem, jactis nondùm in religione Christiana fundamentis, postquam exercitus Novvogradii & Kijoviensis virtute Chersonesum Tauricam, (hodiè Peninsula Tartarorum Pre-copensis vulgo audit) occupasset, missis ad Imperatores Græcorum fratres germanos Basilium & Constantium legatis, *Annam* sororem ipsorum in matrimonium sibi deposcebat. Cumque Imperatores, daturus se Wlodimiro sororem in matrimonium, sed non nisi Christiano, respondissent; Regessit Wlodimirus, se religionem Christianam ritusque Græcorum
jam

jam pridem probasse, mitterent modò Episcopum ad se, qui Baptismi aliisque sacris apud se operaretur. Quo responso exhilarati Cæsares, sorori germanæ Wlodimiri nuptias vix tandem persvasere. Quapropter Princeps augusta, tot gentium saluti velificatura, Corsunium Chersonesi Tauricæ metropolin magno apparatu advenit. Accidit autem, ut Wlodimirus Sponsus fortè tum usû oculorum, ex improvise privatus, se Diis gentilium, ultoribus istam luere pœnam credens, de Baptismo suo jam desperaret. Cui autem Sponsa Augusta benè sperare jussu, *baptizare modo*, inquit, *Wlodimire, & recuperabis valetudinem pristinam*: quod ipsum, etiam sine mora effectum est. Namque cum Archiepiscopus Corsunensis manu vertici imposita benè ipsi precaretur, continuo quasi squama quædam ab oculis ejus defluxit, Wlodimirusque visu recuperato Deum glorificavit: *nunc primum*, inquit, *Deum verum cognovi*. Peractis nuptiis Wlodimirus jam Christianus, nactus à Patriarcha Constantinopolitano *Sergio* Metropolitam primùm *Michaëlem* (Stricovius

covius Facyonem vocat) Kijoviam cum Uxore Anna profectus, idola gentilium ibidem evertit, omnes Roxolanos Baptismos expiari, seque in fidem Christi dedere jussit: qua de re Stricovius lib. 4. fol. 141. plura tradit.

IX. Illis ergo tam faustis Ruthenorum initiis Cryptæ fodiebantur primum, aut effossæ jam alicubi obiter producebantur. Non enim, imperante Svviatoslao Wlodimiro, Cryptæ in Russia fodi primum cœpere: siquidem superioribus Roxolanorum baptismationibus Viri religiosi, metu Tyrannorum Ethnicorum, antra hujusmodi subterranea, quibus tutò laterent, forsan fodiebant, quod ipsum è libro Περὶ τῆς ζωῆς in Vita S. S. Antonii & Theodosii divinare licet.

CAPUT IV.

De AUCTORIBUS CRYPTARUM KIJOVENSIS.

S I U M.

S U M M A R I U M.

1. Cryptæ subterraneæ sedes Exulorum. 2. Pri-

2. Primi Cryptarum Kijoviensium auspices incerti.
3. Sancti Dei heroës, honorandi etiam post fata modo debito.
4. B. Lutheri memoria Sancta.
5. Non Trojani, sed Roxolani Cryptarum Kijoviensium fundatores.

I.

Fossores Cryptarum varii variarum, adeoque profani profanarum, Sacri sacrarum sunt. Cumque mihi de omnibus Cryptarum generibus hoc loco agere non proposuerim; ideo neque fossores alios, præterquam sacros, in ipsorum Cryptis investigabo. Constat autem ex Historiâ sacrâ, in primitiva Christianorum Ecclesia, Martyres & Confessores exules, nec non Monachos & Eremitas, tempore atque metu illarum Universalium decem persecutionum, in montium & sylvarum specubus latitasse: aliquos etiam salutis suæ gratia nova sibi sub terris antra effodisse, uti Apostolus ad Hebr. ii. v. 37. 38. testatur: *Circumiebant in ovillis, & caprinis pellibus egentes, pressi, afflicti, quibus Mundus non erat dignus, errantes in solitudinibus.*

*bus, in montibus & speluncis, & in cavernis
terra.*

II. Pari ratione Kijovienses aliasque Ruthenorum Cryptas viri olim Martyresq; sancti ac religiosi à Principibus Ethnicis rerum potentibus afflicti, se tuto in eas recipere, excavârunt. Cum autem de primis & antiquis admodum meatuum Ruthenicorum fossoribus nemini hodie satis constet; quare nec liber Patrum Crypto-Kijoviensium hac de re quicquam tradit aliud, quàm quod sancti ipsorum atque religiosi Hilarion, Antonius, Theodosius, aliique Patres, sacrorum ac religionis secretioris gratiâ, Kijovienses aliasque specus, sub montibus Roxolanorum, temporibus diversis, & maximè quidem Æræ Christianæ seculo IX. & X. effoderint: adeoque nunc recensitos Patres, post antiquiores seculoque Apostolico propiores, non jam fundatores, sed continuatores duntaxat & amplificatores Cryptarum Ruthenarum fuisse ex PATERICO Sclavonico palam est. Cadit igitur opinio Flori Polonici, qui Italos Cryptis elaborandis suam contulisse operam Kijovi-

joviensibus, forsan errore vulgi adductus, tradit.

III. Quos Cryptarum Kijoviensium, autores sacros incolæ ea venerantur religione, ut eos Angelos terrestres atque Homines cœlestes nuncupare atque ut Divos colere religiosè haut dubitent. Quod quidem modò absit superstitio, longè ardentiore faciunt pietate, quam nos Lutherani ergà B. Lutherum nostrum, qui Occidentales fermento humanarum traditionum infectas atque sub jugo Antichristi jam procumbentes Ecclesias pristinae sanctæ & Apostolico-Catholicæ Ecclesiæ sinceritati atque libertati restituit. Utinam eum, aut Angelum terrestrem, aut Hominem cœlestem, gratisimo Kijoviensium erga fundatores suos exemplo, aut gravissimo Apostoli Pauli monito, Hebr. 13. v. 7. Vicarium Germanorum Apostolum, doctoremque divinum reputaremus. Sunt autem ex nobis, qui Beatos Patriarchæ nostri Lutheri manes aspiciunt quidem & mirantur, imò assulas è lecto ipsius Magdeburgi in Cœnobio Augustinianorum, ad superstitiosam stultitiæ suæ ostentationem

nem radunt, & Manuscripta ejus in ra
 habent deliciis; ast doctrinam ejus sac
 scripturæ & Conciliorum Oecumenic
 rum, nec non Aug. Confessionis Canon
 bus conformem, quæ multo certamin
 constitit, & Martyrum Evangelicorum
 sanguine, nec non tanti Herois constant
 am flocci jam pendunt, nec ita, ut par er
 æstimant, omnino degeneres Patrum fil
 B. Lutherus monstravit nobis vera Im
 ginis Divinæ, adeoque & concreata nob
 in Adamo justitiæ ac Liberi Arbitrii ante
 lapsum privilegia, eorundemque post l
 lapsum jacturam, atque inde resultantia
 damna, & perniciem nunquam satis de
 plorandam. Idem Sanctus Pater Luth
 rus, profligatis hominum meritis, certis
 simum nobis debitoribus in solius Fil
 DEI Jesu Christi vulneribus solutioni
 pretium atque peccatorum veniam, adeo
 que & omnem justitiæ ac salutis viam in
 adorando solaque Fiducia apprehenden
 do Filii DEI MERITO, sub Papatu
 illo tempore mortuis sanctorum operi
 bus animas Christianorum fascinantibus,
 indice Apostolico, quasi postliminio de
 mon-

monstravit. Præterea SS. Cœnæ JESU
 CHRISTI sacramentum in Occidentali
 Ecclesia, Papæ & Cleri Romani sacrilegio
 mutilum, ac sequiore forma & usu profa
 natum, suæ & integritati & sinceritati re
 stituit. Quo autem nos in precio tam pios
 B. Lutheri, non jam dico manes, sed quæ
 res salutis nostræ est, tam augustam mini
 sterioque ipsius integritati suæ restitutam
 Apostolicam doctrinam, hodie habemus?
 Cumque sancti in cœlo non sua, sed uni
 ce Agni JESU CHRISTI ad dextram Pa
 tris sedentis merita agnoscant, eoque no
 mine DEO gratias agant, Apoc. 5. v. 9. cur
 nos in terra peccatores pia ipsorum opera
 appellemus meritoria, cum, præter Uni
 versale Christi NOMEN ac MERITUM,
 nullum aliud detur salutis nostræ Meritum
 Actor. 4. v. 12. Veneremur igitur, laude
 mus solenniter, atque imitemur cum B.
 Luthero sanctorum in cœlo triumphan
 tium pietatem atque in fide Jesu Christi
 constantiam, sed salutis nostræ anchoram
 in unico ejusdem MERITO jaciamus, &
 sic gratia ipsius Domini nostri JESU CHRIS
 TITI, quemadmodum omnes ab Orbe

condito Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli
omnesque Sancti, per fidem in eum salva-
bimur certissimè. Ita credimus, ita vivi-
mus in CHRISTO & morimur Lutherani,
utinam etiam tanto FILII DEI erga
nos merito grati! sed ad nostra.

IV. Si igitur Cryptarum Roxolanarum
& quidem singulariter Kijoviensium au-
tores sacri sunt & Christiani; tunc profe-
ctò fama vulgaris atque imperita, Ethni-
cos Trojanos easdem pro suorum Regum
atque Heroum Mausoleo effodisse, im-
perita est, atque mendacissima.

CAPUT V.

De

MATERIA CRY- PTARUM RUTHE- NICARUM.

SUMMARIUM.

1. *Materia Cryptarum terra compacta.*
2. *Cryptæ Kijovienses sub Borysthene non bi-
ant.*
3. *Nec plus ultra se porrigunt.*

4. Flo-

4. *Florus Polonicus Germanice nuper editus,
refutatur.*

I.

Materia Cryptarum Ruthenicarum
procul dubio est terra limosa, pin-
grior ac solidè compacta, atque ita com-
parata, ut ligoni, & palæ fodientis facile
cedat, seque in varios anfractus duci pa-
tiatur. E cujusmodi terra fornices hy-
pogæi & Cryptæ Ægyptiæ, Regum alio-
rumque condendis corporibus, sub terra
exasciatae sunt, quâ de re Historici pro-
lixè tradunt.

II. Sed nec hoc patere undem est, quod
incerta rerum fama vulgò tradit, ut fieri
solet in rebus humanis, ubi multa fingun-
tur, multa in majus attolluntur. Primum
quidem ferunt, Cryptas Kijovienses sab-
ter Borysthenem suos producere fornices.
Ita enim Florus Polonicus Noriber-
gæ A. C. 1666. ab auctore INDIFFEREN-
TE Germanicè editus ait: *Sonst soll von
hinnen ein Gang unter der Erden/ bis
nach Smolensko/ und zwar unter dem
Nipper oder Dniester- Strohm durch-
gehen/ und mit lauter gegossenem Me-*

C 3

tali

tall inwendig gefüttert seyn / woraus die alte vorige Herrligkeit dieses Orts abzunehmen / und wird der Bau solches hochkostbaren verborgenen Ganges den Italienern zugeschrieben. Strölinchius berichtet / daß die Länge desselben auf 80. Römische Meilen sich erstreckt. Darüber man billig möchte vor Verwunderung erstaunen; Zumahlen weil etne Neussische Meil noch etwas größer / weder unsere Teutsche. Quæ autem laudandus infra Archimandrita Kijoviensis negat; forsan, quia meatus illi sinuosi non eâ sunt profunditate, ut infra Borysthenis alveum abdere sese queant, quod quidem procul dubio ita est.

III. Alterum vulgi commentum est, Cryptas Kijovienses longitudine sua usque ad Cryptam Czernichoviensem, & (uti alii magis strenuè mentientes affirmant) Smolensciam atque Pieczoriensem Moscoviticam sese porrigere. Quod verò ceu absurdum falsumq; accolæ Borysthenidæ rident. Namque oppidum Moscoviticum PIECZORA ab Urbe Kijovia ferè septem gradibus elevat. Poli: hoc est, ampli-

amplius centum miliaribus distat. At quis mortalium tantum perfodere, aut facere sub terra iter potest?

IV. Tertium grande nimis & vix fungis ipsis verisimile, Florus & Froelichius in suo Viatorio, invitis atque reclamantibus Ruthenis, tradunt, Cryptas Kijovienses in sua amplitudine incredibili intus ære fuso (mit lauter gegossenem Metall inwendig gefüttert) subductas esse. Quid hæc de re sentis, Lector? Numquid Cryptæ sub terrâ amplius centum miliarium Germanicorum longitudine effodiendæ mille anni, talenta autem millena sufficerent? Numquid tantum æris in Orbe terrarum dari putes, quod huic portentosa Cryptæ intus ad octoginta miliaria vestiendæ esset satis? Miror igitur, Viros doctos ista, ceu vera, incerto autore & argumento tradere; sed ad Formam.

CAPUT VI.

De

FORMA CRYPTARUM KIJOVIENSIIUM.

SUMMARIUM.

1. *Cryptæ Kijovienses, Labyrinthus sacer.*
2. *Non naturales, sed artificiales sunt.*
3. *Idea Cryptarum.*
4. *Johannes Fabricius Polonus Kijovia relictus inter varias gentes sollicitus queritur?*
5. *Archimandrita Rijoviensis literæ responsoria.*

I.

Formam Cryptarum Kijoviensium contemplantes, Deum immortalem! Quos ductus ibi? quæ à lateribus conclavia? quos denique ibi flexus atque anfractus sinuosos videmus! Labyrinthum subterraneum si dicit Ruthenus, haud præfiscine dicit, nec à vero abludit. Etenim Viator, illorum ignarus meatuum, Cryptam ingressus, nisi aut manuductore, aut

filo

filo Ariadnæ fuerit usus, tortuosis implicatus fornicibus, egredi inde non poterit.

II. Hæ igitur Cryptæ memorabiles, non naturales, sed devotâ industriâ, arteque Patrum religiosorum admirandâ variè sunt elaboratæ. Quippe ibi cellæ, conclavia, mausolea, cubilia, & quod fidem publicam superat, templa quoque, Antonio & Theodosio auctoribus, faberrimè constructa exstant: cujusmodi templum sub Kijoviæ Veteri Monasterio hodie num attonitis videre licet viatoribus. Nestor in ΠΑΡΕΜΒ. cap. i. de Vita S. Antonii, & Florus Polonicus Indifferens loc. cit.

III. Et quia nec Cryptas istas, nec ideas earundem spectare hæcenus licuit publicè cuiquam. Proinde gratificaturum me Lectori abditarum rerum curioso existimo, si huic dissertationi meæ duarum S.S. Antonii & Theodosii Cryptarum Kijoviensium ideas, quas mihi Reverendissimus IGNATIUS GIZIEL, hoc tempore Archimandrita Pieczaro Kijoviensis, pro summa sua atque inter Ruthenos rarâ ergà exteros humanitate, Vir omnimoda Lingvarum ac scientiarum, quas sibi in mul-

C 5

tis

НАУКОВА БИБЛІОТЕКА

DE CRYPTIS

tis Europæ Academiis atque peregrinationibus acquisivit, eruditione atque experientia instructissimus, mihi Kijov dono misit, scriptisque in eam rem manu propria literis, de Cryptarum Kijovienſium natura me hac de re ipsum, qua par erat observantia, appellanſem abunde informavit, de quo beneficio magnam ipsi habeo gratiam.

NB.

IV. Has Ideas accurato Archimandrita supra laudatissimi studio delineatas singulari nactus sum occasione. Cum enim Anno 1672. ab Ecclesiæ Vilnensis Invar Aug. Confes. additæ Provisoribus Stockholmiâ Wilnam ad functionem Ecclesiasticam, fato meo admirando vocatus sancto Evangelii Ministerio, jussu Eminentissimi Archi-Episcopi Upsaliensis Dn. LAURENTII STIGZELII, à Reverendissimo Revaliæ atque Æstthoniæ Episcopo Domino M. JOHANNÉ JACOBO Pfeiffer Ordini sacro, ibidem Stockholmiæ in templo Germanorum, die 30. Mensis Julii solenniter allectus, Rigam Livonum

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Scriptio Ruthenica

ГЛАВА ТЕРЪБЖЕ
НАШ, СЛАВА ТЕРЪТ.

Psalm. 128. v. 4.

СЕ ТАКШ БЛВНТСА ЧЛКЪ
БОАЙСА ГАД, АМИН

Index et notae officiorum
quibus dormientes in
viverent, defungebantur.

Episcopus	⊕
Eroschi Monach	⊕
Diaconus	A
Clausus	⊕
Heros	B
Konarchister	K
Igunus	Π
Thaumaturgus	ϣ
Senex	C
Laboriosus	T

CRYPTA ALTERA THEODOSIA, quam
Hilarion primum cepit fodere, sed Theodosius absolvit, in
ea annis quadraginta habitavit, tandem que sepultus est.

um trajicere, indeque ad sedem Ministerii mei, quod vacare mihi legitime tum credebam, Wilnam proficisci constituissem: adiit me nobilis quaedam Matrona Domina APOLLONIA de Naglowo Naglovvstca, Nobilis & Experientissimi Medici Doctoris atque hoc tempore Practici Stockolmiensis GEORGII GERNHARDI Uxor, conquestaque multis lachrymis, quod cum Anno 1648. in Ukraina ultra Borysthenem, una cum prioris conjugii marito suo PHILIPPO FABRICIO Illustrissimi olim Ducis WISNIOWIECKI Archiatro ageret, filium unicum annorum duodecim JOHANNEM FABRICIUM Kijoviae Jesuitis illo tempore ibidem in Collegio profitentibus instituentum, pellioni verò, cujus nomen non meminere, propè portam Salvatoris habitanti sustentandum, commendarunt. Interea Parentes aliquot milliaribus ultra Borysthenem ad oppidum Ducis Wisniowvici LOCHVVICA profecti erant. Ubi mox rebellio Cosaccorum in Polonos Duce CHMIELNICIO exorta est, quae adeò saevit, ut miseri Parentes, relictis fortu-

fortunis per Albam Ruffiam, fugâ Vilnam
Lithvanorum evadere, salutique suæ, re-
lictio Kijovix filio, consulere coacti sunt,
de quo autem filio suo JOHANNÉ FAB-
BRICIO, ubi ille nunc sit gentium, aut an
superfit adhuc vivus, nihil quicquam cer-
ti Parentes mæsti cognoscere hactenus
potuere. Ego itaque, commisso mihi à
Domina APOLLONIA munere defun-
cturus misso, publicâ Nobilissimi Magi-
stratus Vilnensis auctoritate, Kijoviam ta-
bellario dataque ad Reverendissimum
Archimandritam Pieczarø Kijoviensem
in eam rem epistola, & impetratis à Vene-
rabili Domino MARTINIANO WO-
LOSLOWICZ Ordinis S. Basilii in Cœ-
nobiis, Vilnensi ad Spiritum S. & Coro-
nensi in M. D. Lithvanix Abbate, magno
meo fautore olim & amico familiari, ad
eundem Archimandritam nec non ad Re-
verendissimum Archi-Episcopum Czer-
nechoviensem & Novvogradensem Dn.
LAZARUM BERRANOWICZ literis
commendatitiis, suprâ memoratum JO-
HANNEM FABRICIUM Polonum, pas-
sim per totam Lithvaniam & Ukrainam,
cis

cis & ultrâ Borysthenem, usque ad Pon-
tum Euxinum, in Monasteriis & Curiis
Ruthenorum investigavi: sed proh do-
lor! & opera & oleum, impensique sum-
ptus frustra fuere, adeoque excessisse eum
à consortio mortalium, nec uspiam su-
peresse amplius inde conjicio. Siquidem
laudatus jam Senatus Vilnensis ipsemet,
de errore aut jactura Fabricii sollicitus,
me commissa mihi inquisitione, gnaviter
esse defunctum, publico testatur scripto
ac sigillo, quod ego huic appendo differ-
tationi, ut si quispiam de præfato JO-
HANNÉ FABRICIO Polono quidpiam
inaudiverit, aut ipsi de eo, ubicunque sit
gentium, aliqua fortè fuerit, aut sit jam
notitia, sollicitæ de Filio matri APOL-
LONIÆ, aut mihi ejusdem hæc in re pro-
curatori indicare dignetur, quod ego per
misericordiam DEI omnes publicè obte-
stor atque rogo humillimè.

TESTIMONIUM NOBILISSIMI
SENATUS VILNENSIS IN
MAGNO DUCATU
LITHVANIÆ.

*Sabbatho ante Dominicam Rogatio-
num*

num die Vigesima Octava Mensis Aprilis, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo quarto.

Ad requisitionem & juridicā postulationem Reverendi Domini JOANNIS HERBINII Ecclesie Saxonice Vilnensis Ministri, constituti personaliter, coram Nobili Officio Consulari Vilnensi Honorati Domini, STEPHANVS & MICHAEL KVSZELICZOVVIE, fratres germani, Cives & Mercatores Vilnenses, tanquam fidejussores Honesti CORNELII ADAMOVCICZ Civis Vilnensis, recognoverunt attestantes, quomodo prænominatus Reverendus Dn. JOANNES HERBINIVS Minister Saxon. Ecclesie Vilnensis expedierit Vilnā in Vkrainam prædictam CORNELIVM ADAMOVCICZ eidemque, prævia fidejussione illorum, Centum florenos Polonicales, pro viatico dederit, ad inquirendum ingenium JOANNEM

NEM FABRICIVM Doctoris PHILIPPI FABRICII filium Kijovia, Anno millesimo sexcentesimo quadragesimo octavo, sub tempus rebellionis Cosaccorum derelictum: quem cum memoratus CORNELIVS ADAMOVCICZ nuntius, peragrando Totam Vkrainam, in Monasteriis & Cancellariis publicis, nec non inter milites, secundum Instructionem sibi datam, diligenter inquireret, & nullibi (quemadmodum literæ testimoniales à Viris Religiosis, per eundem Cornelium Adamovicz nuntium allate testantur) nusquam supra dictum JOANNEM FABRICIVM Czernichovia, Kijovia, & ultra Borysthenem quesitum invenit, ut idem ADAMOVCICZ redux in Civitatem Vilnensem retulit, supra nominati Domini Kuszeliczovvie Fratres germani de ejusdem Cornelii Adamovicz nuntii reducis, strenuè in indagando eodem deperdito

JO-

JOANNE FABRICIO, *navata cura,*
testimonium suum perhibuerunt, quod
Actis presentibus Consularibus est con-
signatum, & Parti postulanti videlicet
Reverendo Domino Johanni Herbinio,
Ecclesie Saxonice Vilmensis Ministro,
authenticè extraditum.

L. S. Ex Actis Judiciariis Nobili-
 um Dominorum Consu-
 larium Rescriptum.

V. Datis igitur ego ad Archimandri-
 tam Pieczaro Kijoviensem Innocentium
 Gizielium, nomine amissi Fabricii, literis,
 insuper, ut me de Naturâ & constitutione
 Cryptarum Kijoviensium informaret, ab
 eo enixè petii. Quapropter Vir ille hodie
 inter Ruthenos Patres incomparabilis,
 qua est erga externos humanitate summa,
 epistolâ suâ elegantissimâ mihi per eun-
 dem respondit tabellarium, cujus argu-
 mentum (titulum in hac Epistola meâ
 haud convenientem tenuitati deprecor)
 sequitur:

Copia

Copia Literarum admodum ve-
 nerabilis,

INNOCENTII GIZIELI,
 Archimandritæ Pieczaro. Kijovi-
 ensis ad Johannem Herbinium, Anno
 Æræ Christ. 1674. Die 2. Martii.

EMINENTISSIME ATQVE EXCEL-
 LENTISSIME PASTOR, MIHI
 PLURIMUM VENERANDE
 DOMINE ET AMICE.

Non sentio me dignum esse tali bo-
 nore, qualem mihi exhibet vene-
 rabilis Dominatio tua, dum mihi ea spe-
 cimina adscribit, quæ meam tenuitatem
 excedunt. Quia tamen hoc totum hu-
 manitas & benevolentia tua Domina-
 tionis erga me ignotum & immeritum
 præstat, grato animo à venerabili Domi-
 natione tua suscipio; insuper promptum
 me ad obsequia in futurum omni ob-
 lata occasione exhibenda polliceor. Sed
 huic promptitudini non respondet nunc
 eventus: plurimis enim sciscitabar mo-
 dis

D

dis ex multis inquirendo in variis M
nasteriis de illius à venerabili Domini
tione tua commemorata mæste videtur
filio JOANNE FABRICIO; verum aliàs plurimorum ibi positorum homi-
nil certi à quoquam de eo percepi, attamen corpora in pulverem redacta sint)
men adhuc & in posterum de eo me persequens sed verè, (β.) propter sanctitatem vitæ
contaturum polliceor. Utinam consolarer & singularem in DEUM pietatem, in-
tuream DEUS! Quod attinet de libris corruptibilitate donati sunt. De non-
qui vulgo vocatur (α.) SLUZEBNIN nullorum verò siccis capitibus etiam ole-
simulq; delineationes Cryptarum, quorum salutiferum ad omnem amovendam
præ manibus habeo, nullius pretii egebo hominum infirmitatem manat. Illorum
dono mitto. De Sanctis autem Cryptis meritis precibusque cæci vident, obsessi
que significanda essent, ea omnia sufficiens a Demone liberantur, & miracula in-
enter in libro ΠΑΤΕΡΙΚΟΝ typo expressa sunt. (γ.) Quod
pressa sunt. In his meatuum magna usque verò se extendant Cryptæ, incerti
rietas est, quos si aliquis inscius intressumus; nam ante sexaginta circiter an-
velut ex Labyrintho solus sine reductio nos propter tremorem terræ in aliquibus
re exire non possit. Nec putentur esse bilocis collapsæ sunt. His breviter expositis
Cryptæ naturales, verum diligenti operantimè precor, ut intercessione eorum
rà illorum terrestrium Angelorum, hominum (δ.) quibus non dedit nec dabit videre
num cælestium, elaboratæ sunt, quorum corruptionem, salutem optimam, lon-
corpora ab annis circiter sexcentis incorruptos annos, venerabili Dominationi

rupta durant. Nec beneficio terræ hoc fit,
quod à tot annorum centenis Sancto-
rum corpora incorrupta maneat (cum
aliàs plurimorum ibi positorum homi-
num corpora in pulverem redacta sint)
sed verè, (β.) propter sanctitatem vitæ
& singularem in DEUM pietatem, in-
corruptibilitate donati sunt. De non-
nullorum verò siccis capitibus etiam ole-
um salutiferum ad omnem amovendam
hominum infirmitatem manat. Illorum
meritis precibusque cæci vident, obsessi
a Demone liberantur, & miracula in-
ter expressa sunt. (γ.) Quod
se extendant Cryptæ, incerti
nam ante sexaginta circiter an-
in aliquibus
sunt. His breviter expositis
intercessione eorum
(δ.) quibus non dedit nec dabit videre
salutem optimam, lon-
venerabili Dominationi

tua, & sacram benedictionem largiat
D E U S. *Utinam mereatur esse particeps eorum Scripturae verborum, beati*
Hoc voto claudo meam epistolam, me
que in sinum ulterioris amoris & benevolentiae tuae venerabilis Dominationis depono. Datum in Monasterio Kijovo-Pieczariensi, die Mensis Martii
 Anno 1674.

Venerabilis Dominationis Vestrae

sincerus amicus & servitor

INNOCENTIUS GIZIEL
 Archimandrita Pieczariensis.

INSCRIPTIO.

Admodum Venerabili & Excellentissimo
Pastori Ecclesiae Saxonicae,

DOMINO JOANNI HERBINIO, plurimum observando amico meo pateant
Vilnae

VI. In qua Epistola quaedam notanda quaedam observanda sunt. *a.* Primum vero

SLU

SLU ZEBNIK significat Missale sive Rituale Graeco-Ruthenicum, ex magno illo *Ευχολογίῳ* Graecorum, posteaque in Sclavonicam linguam translato Ruthenorum libro Ecclesiastico **ТРЕБНИК** dicto excerptum. Quam vocem **SLU ZEBNIK** nos, suo quidem sed minus Latino nomine **AGENDAM** Ecclesiasticam hodie nuncupamus. Quam **AGENDAM** Sclavo-Ruthenicam Perquam Venerabilis Kijoviensium toties jam celebratus Archimandrita, una cum binis Cryptarum Kijoviensium schematibus, mihi dono mittit, quae etiam omnia publici juris nunc facio.

VII. *β.* Observo in Epistola hac Ruthenorum de incorruptibilitate corporum emortuorum in Cryptis Kijoviensibus sententiam: videlicet, Patrum istorum corpora, ob sanctitatem vitae antea actae, & ob singularem in **DEUM** pietatem incorruptibilitate donata esse. Quae sententia sano sensu intellecta haud usque adeo est absurda. **DEUS** enim Sanctus ac benedictus, inque operibus suis admirandus inter filios hominum, etiam

D 3

in

in summa Evangelii gloriaeque suae lucere miracula nondum ejuravit, Psalm. 66. v. 5. Quae miracula inter fideles suos DEUS patrat tum clam, tum palam. 1. *Clam* quidem, quoad vivimus, actu Providentiae suae admirandae inter nos edit, quod Psalmus nunc allegatus, nec non Psalm. 46. v. 9. graviter docent. Sed hoc nobis id non observantibus, Psalm. 73. & Psalm. 139. v. 17. &c. 2. *Palam* autem DEUS stupenda edit facinora. In articulo Mortis fidelium fervorum suorum. Etenim qui custodit Sanctorum suorum ossa, ne ullum ipsorum coneratur, Psalm. 34. v. 20. idem etiam ea, ubi & quando vult, edere miracula jubere potest, quod ipsum Protomartyr N. T. S. STEPHANUS, JESUM Θεάνθρωπον à dextris DEI videns, dulcissimo afflictae animae suae solatio, expertus est, Actor. 7.

VIII. Deinde & hoc observandum probe est, quod piis Christi servis morituris concentus harmonici seu Musica quaedam, cujus harmoniae dulcedo ineffabilis est, aliquando audiarur, non ab agonizantibus duntaxat, sed ab aliis quoque piis

piis adstantibus, atque id ipsum ultro attestantibus. Quod non superstitione, sed revera fieri, neque esse habendum susque deque, D. Augustinus fratres suos monet. Præter Augustinum Nicephorus lib. 8. Histor. Eccles. cap. 41. de Amouno quodam Ægyptio refert, Antonium animam ejus è corpore migrantem deduci in cœlum, Angelicis virtutibus eam comitantibus, atque ineffabili quodam hymnorum carmine prosequentibus, vidisse. Quod si Nicephorus (in rebus multis ingenium ejus ita est) fabulosus hic videtur, audiamus igitur alios: & quidem 1. *Gaufridum* Monachum Clarevallensem, in Vita Divi Bernardi, lib. II. cap. 3. in fine, qui de Sancto hocce Abbate refert: quod, cum pauper quidam, & verè pauper spiritu, mortuus fuisset, ipse animam deferri audiverit. 2. *Quin* & in transitu Aldefonsi Catholici Asturiorum Regis, qui Anno Salutis 790. imperavit, voces psallentium in aère, feruntur, fuisse auditæ: *Ecce, quomodo tollitur justus, & nemo considerat*, teste Roderico Toletano lib. de rebus Hispaniæ cap. 5. Tom. 2. Corporis Scriptorum rerum Hispan. pag. 72.

3. EUROPIA Bohemix Regis filia Aragonix Regi per nuncios desponsata, cum in Maurorum Principis manus venisset, atque ab eo, conjugio ipsi copulari renuens, ad mortem damnata esset, ferientis gladium patienter expectans, hanc Angelicam vocem audivit: *Veni electa mea Sponsa CHRISTI, accipe coronam, quam tibi DOMINUS preparavit*, ut memorat Lucius Marinæus Siculus, lib. 5. de rebus Hispanix Tom. I. Corporis Scriptorum Hispan. pag. 343.

4. Item, in obitu cujusdam Episcopi Compostellani, viri eximix sanctitatis, auditæ sunt voces Angelorum canentium: *Veni, electe DEI, intra in gaudium DOMINI tui*. Johannes Visæus Brugensis in Chronico rerum Hispanicarum ad Annum 920. Eodem Tomo I. pag. 715.

5. Gregorius Magnus Homil. 15. in Evangelia de servulo quodam paralytico commemorat. Qui, cum se jam morti proximum cognovit, peregrinos viros atque in hospitalitate susceptos admonerat, surgerent illi secumque Psalmos pro expectatione exitus sui decantarent. Cuique

que ille cum eis moriens psalleret, voces psallentium repente compescuit, cum terrore maligni clamoris, dicens: *Tacete. Nunquid non auditis, quanta resonent laudes in celo?* Cumque ad easdem laudes, quas intus audierat, aurem cordis intenderet, sancta illa anima à carne soluta est. Sed exeunte illâ, tanta illic fragrantia, odoris aspersa est, ut omnes illi, qui aderant, inæstimabili suavitate replerentur: ita ut per hoc patenter agnoscerent, quod eam laudes, quas audierat, in cœlum suscepissent. Idem repetit, lib. IV. Dialog. cap. 14. Porrò & Homilia 40. in Evangel. de ROMULA: Nocte, inquit, quartâ magistram suam vocavit. Qua veniente viaticum petiit, & accepit. Et ecce subitò in platea, ante ejusdem cellulæ ostium, duo chori psallentium adstiterunt, & sicut ipsæ se dicebant sexus ex vocibus discretivisse, psalmodiæ cantus dicebant viri, & fœminæ respondebant. Cumque ante fores cellulæ exhiberentur cœlestes exequiæ, sancta illa anima carne soluta est. Quâ ad cœlum ductâ, quanto chori psallentium altiùs ascendebant, tanto cœpit

psalmodia lenitius audiri, quousque & ejusdem psalmodiæ sonitus, & suavitas elongata finiretur: Repetit idem, ceu veram facti historiam, lib. IV. Dialog. cap. 15.

6. Circa MARTINI quoque Episcopi mortem Angelicos cantus fuisse auditos memoriæ prodidit M. Marulus Spalatensis, lib. 6. Exemplor. cap. 16. Sed cujus auctoritate fretus, me fugit. Etenim Severus Sulpitius, Paulinus, Venantius Fortunatus, Gregorius Turonensis alique, tale quid de Martino non statuunt. Sed nec illud occurrit apud alios probatos Scriptores, quod idem auctor, de Paphnutio, Benedicto, Stephano, Ægidio, Maximo, Marcellino aliisque pag. 1436. tradit, quasi in obitu simile quid contigisset.

7. Quare nec absurdum erit, quod in Patria mea Bicinæ Silesiorum (præfiscinè id recenseo) annis abhinc 46. accidit. Ubi, cum Reverendus olim, doctrinæque & singularis pietatis nomine celebratissimus Dn. CHRISTOPHORUS **Süssenbach**/Pastor Ecclesiæ ac Ministerii in Districtu Bicinensi Senior, avus meus maternus, diem supremum obiturus, manè horâ

horâ sexta in templo Psalmum secundum, pro more Ecclesiæ, de æterna Filii DEI generatione explicasset paucis: conversus ad populum, hoc ipso die mortem sibi obeundam, prædixit, factaque ad constantiam in Fide JESU CHRISTI, mutuam charitatem, & ad pietatem adhortatione, singulis Ecclesiæ membris, Ministerio, Magistratu & plebe valere jussis, domum suam, multorum lachrymis comitibus, quo vaderet, ne sese orphanos Pater, pupillos Patronus desereret, inclamantibus, abiit; moxque, viribus ipsi sensim deficientibus, decumbere ex valetudine, seque, uti aiebat, in occursum DOMINI accingere cœpit. Cujus rei famâ excitati Magistratus oppidanus & aliquot Ecclesiarum vicinarum Pastores Seniores suum adeunt, salutant, ecquid valeret, rogant. Ille verò de valetudine nihil sollicitus, eandem ad illos quam paulò in Templo, instituit *παινεσον*. Interea, cum datâ singulis manu valediceret, concentus harmoniæ suavissimæ toto quadrantis horæ spatio, per oppidum resonans audiebatur, incertum quo loco, aliis in turri, quibusdam in Curia,

ria, nonnullis Chorum illum Musicum in mœnibus canere arbitrantibus. Aderat fortè ibi Organœdus Ecclesiæ oppidanæ, qui dulcedine illius harmoniæ captus, referre eam in numeros Musicos, atque consignare in exemplum Musicos cœlestis tentabat; sed conatu semper irrito. Quo factò Pastor nondum agonizans uxore sua Eva, nomine Hebræo (hujus lingvæ erat peritissimus) CHAVA, CHAVA accersitâ: Vidisne, nunc inquit, CHAVA mea, pietatem esse ad omnia utilem, & habere hujus & cœlestis vitæ promissionem. Audin, quid canat Musica cœli! Et tibi eâdem suavitate canet cœlum, si permanseris in fide & amore FILII DEI. Quibus dictis ad parietem conversus, nemine advertente, obdormivit placidissimè. Quo tam beati excessûs exemplo, deinde consanguinei ac tutores mei ad pietatis studium me puerum subinde accendebant. Quod ego tum adultior, ceu commentum superstiosæ plebis, initiò rejiciebam; nunc autem, tot exemplorum in Ecclesiâ CHRISTI confirmatus, hæc esse certissima, credo. Namque Angeli Sancti ministerio fi-
deli-

delium cœlitus deputati, cum deportant in sinum Abrahami animas nostras, numquid muti hoc faciunt?

IX. Sed liberos quoque nostros sapius, adultiores verò aliquando etiam videre in agone suo quasdam Angelorum apparitiones, variâ quidem specie & imagine, frequens admodum, & ferè passim inter Christianos decantata docet experientia. Adeoque non agonizantium esse delirium, sed ipsam rei veritatem: hoc ipsum enim adducta nunc S. STEPHANI ProtoMartyris visio, nec non Angelorum Lazaro morienti & jam emortuo ministrantium exemplum, Luc. 16. evincunt gravissimè.

X. Quin & post ipsam mortem, in religiosorum CHRISTI servorum corporibus atque ossibus, haud leviora DEUM edere miracula, mirifica Elisæi ossa docent, 2. Reg. 13. Quo Sanctorum honore posthumo DEUS, & pretiosam sibi esse ipsorum mortem, Psalm. 116. declarat, & ad ipsorum fidei vitæque sanctitatem nos hacce tam gravi religione invitat.

XI. Si collapsis terræ motu quibusdam
mea-

meatibus, longitudo Cryptarum Kijoviensium incerta Archimandritæ aliisque Ruthenis rerum suarum peritissimis est; unde ergo Frœlichio & Floro Polonico, eos sese Smolenscium usque, ad octoginta milliaria Ruthenica, extendere constabit? Certè, præterquam vulgi superstitioni traditione, alio nullo niti possunt argumento.

XII. Notanda verò Archimandritæ sunt verba voti alias benevolentissimi: *in timè*, inquit, *precor, ut intercessione eorum, quibus non dedit, nec dabit videre corruptionem, &c.* Quod ego quidem Viri optimi votum animo accipio gratissimo; cæterùm, quia, ut cum Poëta loquar,

Diversum sentire duos de rebus iisdem

Incolumi licuit semper amicitia,
pace magni illius Patris, quæro haud immerito: I. *An sanctorum Patrum & Hero-
rum Kijoviensium corpora nondum viderint
corruptionem?* Ad quod Problema distinctè respondeo, corruptionem trifariam accipi: est enim inchoativa, continuativa, vel consummativa. *Inchoatam esse,*
mox ab ipso mortis eorum articulo, cor-
porum

porum illorum corruptionem, eo quod humidum & calidum nativum seu (cum Physicis loquor) radicale jam evanuerit, certissimum est. De *continuante* corruptione nullum est dubium: quia, ut Florus Polonicus ait, corpora illa compressa quodammodo, & quasi assa sunt: scilicet quia exta viscera in corporibus illis sensim attenuata sunt: namque corpora illa non eviscerata, sed in Cryptis, & quidem in sua quodque cella, esse reposita ex Πα-
πεως palam est. Adeoque corpora illa, attenuari in dies sensim ac insensibiliter existimo. Quod verò corruptio corporum illorum consummata à tot seculis nondum sit, miramur omnes & obstupescimus.

XIII. Alterum est: *An corpora Patrum Kijoviensium emortua non visura sint corruptionem?* Venerabilis Archimandrita phrasi Scripturæ S. ita, *Deus, inquit, nõ dedit, NEC DABIT illis videre corruptionem;* adeoque, corpora illa in Cryptis suis nunquam corruptum iri, sentit. Sed hoc statuerè aut credere in sensu Theologico religio nobis piaculumque est: soli enim
homi-

homini ΘΕΑΝΘΡΩΠΩΝ CHRISTO JESU istud datum est privilegium, ut ne corpus ejus in sepulchro ullam videret corruptionem, quocumque illa nomine veniat, nec inchoativam, nec continuativam, neque consummativam. Quemadmodum enim corpus ejus sanctissimum, labe Peccati Originalis nulla inquinatum est ratione: ita etiam à Lege corruptionis speciali DEI privilegio exemptum est, quare ipsemet in persona Davidis, Psalm. 16. v. 8. exultabundus gloriatur. Quod igitur simpliciter soli & unico CHRISTO attributum à DEO est, arrogare sibi nullus Sanctorum præsumat: cum etiam sanctissimorum Patriarcharum, Regum, Prophetarum, & Apostolorum corpora post mortem dissoluta tandem corruptaque sint. Quin & communi mortalium conditione exempti, vivique à DEO in cælum rapti Henoch & Elias, certo modo communem senserunt & corporum suorum corruptionem sive immutationem. Ergo eandem corruptionem corpora quoque Patrum Crypto-Kijoviensium tandem experientur.

CAPUT VII.

De

RATIONE SEU MODO FODIENDI CRYPTAS.

SUMMARIUM.

1. Crypta Kijovienses Roxolanorum studio & labore excavata.
2. Non Itali foderunt eas.
3. Cryptas Metallo subductas esse, falsum.
4. Cryptam sub terra ad centum milliaria Germanica ducere est Istbmum perfodere.

I.

Contemplatus es, Lector, Cryptas Kijovienses: quid, quæso, tibi esse videntur? Profectò, si meatus istos variè contortos Labyrinthum aliquem, vel Creticum Dædali antrum, dixeris, rem veram dixeris. Quod si autem Plinius

nius Creticum, Ægyptium, Lemnium & Italicum Labyrintho inter Orbis recenset miracula, quò magis sacras Kijoviensium Cryptas Labyrinthum dixerint, aut stupendum Ruffiæ miraculum.

II. Cum igitur, teste celeberrimo Roxolanorum Archimandrita, Kijovienses, & consequenter omnes reliquæ Ruthenorum Cryptæ non naturales, sed arte & labore religiosorum Patrum admiraculum sub terra ductæ sint; quæ propter excavandi eas rationem expendere, operæ erit pretium, haud contemnendum.

III. Effodi autem Cryptas sub terra docet Archimandrita noster, sed rationem fodiendi Nestor in Πατρικῶν schemate sequenti ostendit, quod exinde excerptum apponere hîc visum est. RA

RATIO SEU MODUS FO-
DIENDI CRYPTAS,
FIGURA B.

III. Ex quo schemate palam est. 1. Non Italos artifices, uti David Froelichius in suo Viatorio, & Florus Polonicus Auctoris Indifferentis Germanicè nuper editus existimant, sed Viros religiosos seu Monachos Græco Ruthenos effodisse Cryptas Kijovienses. Quod si cæmentarii, lapidæ, aut statuarii, in fornicibus aut peristyliis erigendis, aliquid operæ Templis aut Cryptis addiderunt, nihil quicquam inficior, sed hoc non est Cryptas elaborare. 2. Falsum est, quod Cryptæ istæ in 80. milliari-um amplitudine metallo vario

subductæ sint. Utique obstupe-
 scit animus, hæc tam portentosa
 de Cryptis Kijoviensibus, auctoritate
 incerto, referri. Sed fama crescen-
 eundo, cui qui facile credit, facile
 decipitur, & quod non injuria fit
 à Ruthenis naribus emunctioris de-
 ridendus toti Orbi propinatur.
 Quis enim tantum hoc iter sub
 terra emensus unquam est? Qua
 ratione terra in cavandis tanta lon-
 gitudine Cryptis egesta est? Ten-
 tabant olim tot Principes, Impere-
 ratoresque Romani Cæsar, Cali-
 gula, & Nero (Svetonius in suis lo-
 cis) Isthmum inter mare Erythræ-
 um (vulgo *Rubrum*) & Nilum per-
 fodere, sed conatu irrito. Rutheni
 nos autem Kijoviâ Smolenscium
 vel Pieczaram usque Moscovia
 oppidum, longe amplius centum
 milliaribus longitudine Crypta
 effo-

effodisse, tonsores quidem aut lip-
 pi referunt, sed Rutheni hoc nesci-
 unt, certè vix fungi credent.

CAPUT VIII.

De

USU CRYPTARUM.

SUMMARIUM.

*Antra V. & N. T. sanctorum receptacula
 tutissima.*

*Crypta subterranea religiosa Monachorum
 cubicula.*

*Crypta Kijovienses Divorum emortuorum
 Mausolea.*

Miraculum in Crypta Paschale.

Visitaciones & honores defunctis habiti.

I.

UT nihil in Natura rerum va-
 cuum est, nec ulla sine certo
 fine aut scopo suscipitur actio: ita
 Cryptæ & antra subterranea usus
 egregios, & optata ejusdem cul-
 tibus præbent semper commo-
 da.

da. Latebant olim in antro Prophetæ Israël, cum tempeſtas perſecutionum in eos immeritò ſæviret; Hinc *ſpelunca Davidica* Aduſa *LAM* 1. Sam. 22. *Crypta Prophetica*, Hebraea ſub monte DEI Horeb, 1. Reg. 18. Virorum Prophetarum receptaculum. Quò quidem ſertum, quos Abdias Magiſter aulae Regis Achabi in illis pane & aqua qua paſcebat, atque à Tyrannide Jezabelis protegebat, 1. Reg. 18. *Abidem*, in quod Reges Chanaan ſeſe metu Joſuæ receperant, Joh. 10. *Crypta Apoſtolica* & Martiana in montibus & ſylvis, Hebraea Antra *Muſarum* in Græcia, in quibus Viri Docti otii ac meditationis gratia quandoque habitabant. *Antra Sibyllina*, de quibus Lanctius, & Geographi veteres & recentiores agunt prolixius.

II. Similiter Cryptæ quoq;

Projoviennes certas easque graves ob cauſas à Monachis Græco-Ruthenicis effoſſæ ſunt. 1. Ut converſis ad Christum Clero & Laicis, ſæviente in ſe Tyrannorum Ethnicorum tempeſtate, aliquod ibidem eſſet receptaculum. Quò quidem ſertum, quos Abdias Magiſter aulae Regis Achabi in illis pane & aqua qua paſcebat, atque à Tyrannide Jezabelis protegebat, 1. Reg. 18. *Abidem*, etiam ab hoſtibus Tartarum Regum, in quod Reges Chanaan ſeſe metu Joſuæ receperant, Joh. 10. *Crypta Apoſtolica* & Martiana in montibus & ſylvis, Hebraea Antra *Muſarum* in Græcia, in quibus Viri Docti otii ac meditationis gratia quandoque habitabant. Alii, corpora ſua jejuniis atque vigiliis maceraturi, ultrò ſe in antris iſtis includebant, pane modico & oleribus victitantes, ut Nicetas, Laurentius, Nikon, Eſtatius, Piminius

minus & alii, in quibus antris ea nonnulli permanebant constantiâ, ut nec Ihumenorum (Abbates ita Græcorum imitatione, quasi τῶν ἡγασμένων vocant) autoritate & mandato, nec horrendis fatanæ spectris atque tentationibus extrahi inde in lucem possent, quales *Isaacus* & alii Monachi erant. Addeò primitus Christiani pietate abundabant atque religione, quæ tam pia exempla miramur quidem omnes, sed imitamur paucissimi. Utinam, loco antrorum subterraneorum, supra domorum nostrarum terraneis inclusi cellis, Musæis, aut cubiculis, DEUM eo animi devoti ardore coleremus. Sed hodie nobis veterum pietas ac religio obsolescit, nostra autem juniorum aut jejuna nimis est, aut omninò nulla.

IV

IV. 3. Tandem & hoc animo religiosi illi Patres Rutheni propria effodiebant in Cryptis antra, ut vivis cellæ aut sacella, mortuis verò certa essent Mausolea & dormitoria. Etenim ex Lege & consuetudine veteri sua quisque Cryptâ, atque cellâ fasciis instar infantium, & imitatione Ægyptiorum cadaverum, circumvoluti post fata reponerentur. Quorum solemnes exequias, atque defunctorum corporum ornamenta, nec non Monachorum nœnias & lachrymas subjecta schemata palam spectanda proponunt. In quibus inter alia exequiæ THEODOSII Ihumenis seu Abbatis, Cryptæ minoris Kijoviensis auctoris, facibus accensis, ac frequenti tum Clero, tum populo, solenniter instituntur. Ubi in sandapila defuncti

E 5

Theo-

Theodosii corpus fasciis, ad instar infantis, circumvolutum, palamque spectandum à Monachis sui Ordinis in Cryptam solenniter deportatur. Quæ ratione etiam reliqui Monachi, quos Rutheni INOK, quasi unicos, nec non CZERNIEC, hoc est nigros ab habitu Monachorum atro vocitant, terræ mandantur.

RATIO SEPELIENDI DEFUNCTOS IN CRYPTA.
FIGURA A.

V. Sanctiori ergò sine antra in Oriente habentur, quam quidem nonnullæ alibi specus: Exempli gratia Antrum illud Trolhetanum in Norvvegia sub ipsa hians Cataracta, furum & latronum

Re.

receptaculum olim & hodiernum est, quod ego meo ipsius periculo comperi.

VI. Solet autem Presbyter Kijoviensis Feria prima Paschatos, sacris antelucanis peractis, cum aliquot fratribus in Cryptam descendere, defunctorum Patrum corpora invisere, eaque sacro thure suffumigando preculas aliquot ex more recitare. Quo facto mortuos alloquitur exultandus hisce verbis: *Sancti Patres & Fratres, hodie CHRISTVS fracto Mortis jaculo à Mortuis resurrexit!* Cui comites fratres respondent: *Verè surrexit CHRISTVS DOMINVS.* quibus dictis, corpora denuò infumantes, abeunt. Res sanè mira in Crypta illa, imperante Roxolanis Simeone Alexandrowicz sub Archimandrita kijoviensi Nicolao

70 DE CRYPTIS
colao, accidit. Cum enim Presbyter quidam Dionysius in Crypta sacris supra memoratis suffiendo operaretur & tandem pro more mortuos hisce Verbis: *SANCTI PATRES & FRATRES, hodie CHRISTVS, fracto Mortis jaculo, resurrexit à Mortuis*, in clamaret; Continuo Crypta illa, quasi terræ motu concussa, vociferans Presbytero respondit: *Verè CHRISTVS DOMINVS resurrexit, ô Pater Dionysi: Nestor in Πατρικῶ cap. ult. Vide autem Visitationis hujus schema sequens:*

VISITATIO PASCHALIS
CORPORUM IN CRYPTIS.
FIGURA C.

VII. Hujus visitationis vestigia

gia invenio Hierosolymis Marc. 16. ubi Maria Magdalena, cum reliquis mulieribus fidelibus posthumum unctionis officium corpori CHRISTI Dominique sui præstitura, sepulchrum, die à morte ejus tertio, summo manè invisebant. Idem olim Hebrone factitatum procul omni dubio. Quinimo Math. 23. Judæos sepulchra Prophetarum magno honore exornasse, Domino ne quicquam id improbante, legimus. Misiss aliarum gentium, ut & Ecclesiæ primitivæ exemplis, unicum, quod Hafniæ in Dania summa cum voluptate spectavi, adjiciam. Receptum ibi more atque consuetudine veteri est, ut superstites liberi, sepulchra Parentum aut cognatorum, singulis diebus solis, horis matutinis, aut ipsimet visitent

rent lachrimabundi, aut misso seruo vel ancilla sepulchrorum tumbas ac inscripta Epitaphia, rosis, liliis, ruta, verbena, aliisque elegantissimis floribus conspergi atque exornari jubeant, memoriam suorum etiam post fata honorabilem sibi atque gratissimam hoc testantes pietatis officio. Id honoris Beati quoque Patris nostri Lutheri manibus Wittebergæ in templo arcis habetur adhuc, sed maximè Magdeburgi in cœnobio Augustinianorum, quò ut supra dictum est, cellam atque ligneum Lutheri lectum videndi studio, multi tam illustrium, quam è plebe promiscua concurrunt; nec vidisse locum tam religiosi quondam Monachi contenti, etiam in lecto ejus recumbunt, alii quoque assulas è lecto cultellis ab-

scis-

scissas, in memoriæ gratiam & ostentationem secum asportant. Quapropter lectus ille adeo confisus & distractus est, ut vix jam suis consistere basibus queat. Sunt tamen, qui memores beneficij divini, DEO pro accensa per incomparabilem seruum suum Lutherum in ipsis Antichristi tenebris Evangelij luce devotas, in genua procumbentes, agunt gratias. Et hi sanè sanctorum tumbas visitant omnium sanctissimè. Sed pergamus.

CAPUT IX.

De

SPECIEBUS CRYPT-

TARUM RUTHENI-

CARUM.

SUMMARIUM.

1. De Crypta Pieczoro Moscovitica non constat.
2. Mo-

2. *Moscovitarum barbaries.*
3. *Crypta Borysthenide Kijoviensium nobilissima.*
4. *Crypta ANTONIA præstat THEODOSIÆ*

I.

Nestor, in sæpius adducto libro Sclavonico Πατερικόν dicto, obiter duntaxat aliarum quoque Cryptarum facit mentionem. Et quantum conjicere licet, prima Crypta Ruffiæ in oppido Berefta ab Hilarione Viro religioso effossa, quam postea aliquanto tempore Theodosius in ætatis Monasticæ tirocinio incolebat.

II. Altera Crypta est Barasensis (vulgò *Pieczara Barareska*) quam Antonii primum fuisse antrum Nestor tradit.

III. Tertia ad Urbem Czerniechoviam ostenditur, quæ ab Antonio adolescentiore, itidem effos-

effossa est. Hanc ad Kijovienses usque Cryptas sese subterraneis porrigere meatibus imperita affirmat plebecula.

IV. Quartam celebriorem oppidum Moscoviæ PIECZORA, Crypta quam continet, sic dictum, inque ipsis Livoniæ finibus situm, ostentat. Cujus Cryptæ videndæ studio ardens cum anno superiore iter faciens in idem oppidum *Pieczora* divertissem, Monasteriumque loci illius sanè minutissimum, atque templum Diviæ Mariæ Sacrum, ingredi cum turba frequente vellem, à custodibus Portæ non sine probrosis convitiis rejectus sum. Ea enim Moscovitæ sunt barbarie, ut nulla exteris humanitatis officia præsent, unde nullum in Moscovia ut rarissimum est Xenodochi-

um; imò Christianos Occidentales, tam Pontificios quàm Evangelicos, impuros ac degeneres se verò solos genuinos & Orthodoxæ Ecclesiæ pullos esse reputant: Unde plebs illorum *Pravny stavny*, sacerdotes autem & sacculi *Prepodobni*, *Bobonosni*, id est Reverendi & Deiferi diunt. Hinc de ea nihil quam certi tradere Lectori sum.

V. Nobilissima omnium, Metropolis Ruffiæ Kijovia, ita singulariter Crypta duplex Kijovensis ad ripam Borysthenis, monte edito est, in quo Monasterium templaque aliquot celeberrima spectantur eleganter. monte autem Cryptæ visuntur duæ, altera ANTONII, altera THEODOSII, qui ambo, ut

præ dictum est, Cryptarum istarum Auctores olim, nunc Patroni eandem à Ruthenis salutantur. Prima quidem ANTONIA, cuius paginam & inscriptionem litant: Unde geminata A $\boxplus$ A. Altera est THEODOSIA, cuius paginam & inscriptionem $\ominus$ $\boxplus$ $\ominus$ signant. Quæ duæ Cryptæ tamen impares diunt, & altera ambitu sinuum, cellarum, inque eis repositorum patrum kijoviensium copiâ superat alteram. Etenim Crypta ANTONIA I. Amplior longè est THEODOSIA. II. Pluribus magisque sinuosis flexibus, quas Rutheni plamonte edito est, in quo Montas vocant, nec non cellis distinctior; imò Crypta ANTONIA labyrinthus est perplexissima, indeoque kijoviense Rufforum miodaculum: quippe ingressus eam homo meatuum ignarus, teste

Archimandrita ibidem celeberrimo, sine ductore exire neque
 III. Crypta *ANTONIA* plurimumque devotam religioni industriam
 Divorum Ruthenorum corpora possidet, cum in *THEODOSIA*
 pauciora quiescant. IV. Crypta *ANTONIA* illustriores dignitate
 Meritis Viros ostentat, nempe Metropolitam, Episcopos, Principes,
 & alios communitatis eminentioris, cum *Theodosia* tantorum Patrum atque Hero-
 rum Principum sterilis admodum. V. Crypta tamen *Theodosia*, pluribus
 sub terra faberrimè constructis Sacellis, quàm quidem *Antoniam*,
 gaudet. Repete quæso Lector, & confer inter se utriusque
 Cryptæ ideam supra delineatam. Et quia nobis adire eas pro
 loci longum admodum intervallum atque distantiam non licet

hic eas contemplare, ac Roxolanorum hominum ingenium atque devotam religioni industriam mirare.

CAPUT X.

De

CORPORIBUS IN
 CRYPTIS KIJOVENSIBUS REPOSITIS.

SUMMARIUM.

1. *Catalogus Patrum & Hero- rum in Cryptis dormientium.*
2. *Religio privata subterranea.*
3. *Πρόσφορον panis Græco Ruthenorum Eucharisticus.*
4. *Non omnes in Cryptis dormientes Catalogus recenset.*

I.

Corpora illa in utraque Crypta
 tùm integra fatoque Morta-
 libus communi nondum corru-
 pta, tùm corrupta atque in terram
 matrem redacta sunt; nonnullor-
 um tamen σκελετα & cranìa
 oleo hodiernùm scatent. Cum
 autem nomina defunctorum, nō
 omnium quidem, sed tantùm
 præcipuorum Patrum atque He-
 roum ipsa Cryptarum schemata
 indicent; quapropter hic loci e-
 duntaxat recensebo nomina, quæ
 Ruthenorum Historicus Chrono-
 logus Nestor in Πατερικῶν ordi-
 ne suo indicat. Tu Lector bene-
 vole, singulorum corpora atque
 tumbas sive cellas, in quibus re-
 positi jacent, in suis Cryptis inquiri-
 to. Suntque

CA

CATALOGUS PA-
 TRUM PRÆCIPUORUM,
 IN CRYPTIS KIJOWIENSIBUS DOR-
 MIENTIUM.

- I. ANTONIUS, Cryptæ Majoris Anto-
 niæ fundatur, primusque Monacho-
 rum Græco-Ruthenorum auctor.
- II. THEODOSIUS, Cryptæ Minoris
 Theodosiæ fundator.
- III. STEPHANUS, Ihumen seu Abbas.
- IV. NIKON, Ihumen seu abbas.
- V. BARLAAM, Ihumen seu Abbas.
- VI. EPHREM, Eunuchus.
- VII. ESAIAS, Thaumaturgus Episcopus.
- VIII. DAMIANUS, Presbyter.
- IX. JEREMIAS, Monachus annosus
 admodum.
- X. MATHÆUS, perspicax spectrorum
 observator.
- XI. JSAAC, tentatus à Satana.
- XII. NICETAS, clausus in Crypta, post-

F 4

hae

- hac Episcopus Novogrodienſis cre-
atus.
- XIII. LAURENTIUS, Clausus.
- XIV. ALYMPIUS, Pictor miraculoſus.
- XV. AGAPETUS, Medicus miraculoſus.
- XVI. GREGORIUS, Thaumaturgus.
- XVII. MOSES, Ungarus ſtrenuus caſtita-
tis vindex.
- XIIX. JOHANNES, afflictuſ.
- XIX. MARCUS, foſſor Cryptarum.
- XX. THEOPHILUS, religioſus.
- XXI. PROCHORUS, Thaumaturgus.
- XXII. THEODORUS, tentatuſ.
- XXIII. BASILIUS, familiaris Theodori.
- XXIV. PIMINUS, Jhumen ſeu abbas.
- XXV. SPIRIDON, Piſtor Proſphorum.
- XXVI. NICODEMUS, Piſtor.
- XXVII. EUSTRATIUS, Jejuniis & mar-
tyriis clarus.
- XXVIII. NIKON, Monachus captivus.
- XXIX. KUKSZA, Martyr.
- XXX. PIMINUS, Jejuniis clarus.
- XXXI. ATHANASIVS, Monachus in
Crypta clauſus.
- XXXII. NICOLAUS SWIATOSZ, Dux
Czerniechovienuſis.

XXXIII.

- XXXIII. ERASMUS, Monachus negli-
gens, ſed poſtea frugi.
- XXXIV. ARETAS, Monachus avarus,
poſtea pœnitens.
- XXXV. EVAGRIUS, Diaconus { Fratres
XXXVI. TITUS, Presbyter { odioſi.
- XXXVII. NIFONE, Episcopus Novogro-
denſis.
- XXXIIX. ONESIPHORUS, Monachus.
- XXXIX. POLYCARPUS, Archimandrita
Kijovienuſis.
- XXXX. NICOLAUS,
- XXXXI. DIONYSIVS, Presbyter.
- XXXXII. NESTOR Chronologus Ruthe-
nuſ.
- XLIII. SIMON, Episcopus Wlodimi-
rienuſis & Suſdalienuſis.
- XLIV. CAPITA, miraculoſè oleifera.

II. In hoc Patrum kijovo Cry-
ptanorum catalogo occurrunt
quædam Lectori haut ſatis obvia,
quæ pauciſſimis explicata dabo. i.
Vox Jhumen, quæ eſt vox ori-
gine Græca, quaſi dicas $\eta\gamma\epsilon\mu\lambda\lambda\omicron\varsigma$,

F 5

id

id est, Dux, Princeps, Primas. Ruthenis autem Ithumen significat idem quod Latinis Regularibus Pater Prior, Abbas, Primas, Praefectus seu Praepositus Monasterio: Poloni eum vocant *Ociec Starsty*. Germanis ein *Probst*. Sunt autem in Catalogo *Stephanus, Barlaam, Nikon, Piminus*.

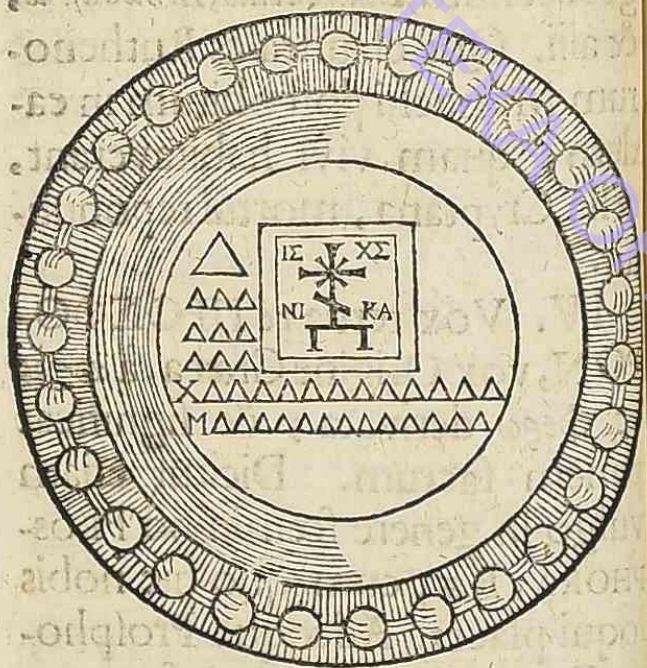
III. 2. VOX CLAUSUS. Clausi dicuntur Monachi Graeco Rutheni, qui, nuncupato voto, se cellae aut cubiculo subterraneo in Crypta, religionis privatae gratia, ita aggesta untiquaque terra includere, ut vix foramen, subministrandis cibo, potui aliisque necessariis pateat. In qua cella Cryptana religiosi Viri Psalmis recitandis, precibusque ad DEUM fundendis occupabantur: item jejuniis, vigiliis, aliisque negotiis ipso

ipforum conditioni convenientibus corpora sua tum expiandorum peccatorum gratia, tum propter opus Meriti (quem errorem, cum Pontificiis communem habent) emacerabant. Suntque in Catalogo recensito, *Laurentius, Athanasius*, & alii. Qui claustrales Ruthenorum Monachi post obitum in eadem, quam vivi habitaverant, cella Cryptana, mortui reponuntur.

IV. Vox tertia τὸ ΠΡΟΣΦΟΡΟΝ, vox Origine Graeca, à *πρός* & *φέρω* derivata; & significat panem sacrum. Dicitur etiam vulgo in genere foeminino PROSPHORA, *Ρᾶ*, cum quo hic nobis loqui placet. Adeoque Prosphora Graeco Ruthenorum sunt panes sacri minuti, quo sacerdotes in administratione Coenae Dominicae

nicæ utuntur, eumque tunc panem sacramentalem vocant. Huius Prosphoræ figuram quantitatemque ab ipsis Græco Ruthenis religiosis acceptam tecum, Lector Benevole, communico:

Cujus Prosphoræ inscriptio in superiore Crucis facie ΙΣ. ΧΣ. legitur

tur JESUS CHRISTUS: in inferiori autem ΝΙΚΑ, Victoris Christi victoriam peccati, mortis & satanæ significat. Quam Prosporam five panem in ipso consecrationis sacramentalis actu Presbyter concisam minutim in calicem aureum vino plenum immittit, atque ita, peractâ consecratione, Communicantibus utramque speciem, more apud ipsos recepto, cochleari aureo oblongiore, in os ingerit leniter: qua de re consule Euchologion Græcorum.

V. Sed alius insuper est Prosporarum istarum usus: Nam simul atque Christianus sacrâ potuitus est Eucharistiâ, assumpto præterea panis & aquæ vehiculo, adstans puer paropsidem argenteam vel stanneam sustinens, singulis sacri epuli convivis (inter quos etiam

iarn infantes bimulos nō sine stupore observavi) unicam inde porrigit Prosporam, quam illi sudario involutam secum domum asportant, ut sit illis accepti S. S. Sacramenti monumentum. Sed hæc & plura alia in Euchologio Græcarum Ecclesiarum, Parisiis edito legi possunt. Hæc enim ego ὡς ἐν παρόδῳ.

VI. Cæterum nondum omnes in Cryptis dormientes Patres hic recensiti sunt. Siquidem NESTOR & Patres Rutheni plures quidem, imò sicut olim stellæ cæli Abrahamo, ita in Cryptis Kijoviensibus dormire innumerabiles Viros divinos, quorum corpora neque incorrupta neque resoluta & integra adhuc esse affirmant. Veruntamen, quemadmodum capitulum oleiferorum nomina nesci-

ve-

verunt penitus : ita nec cæterorum in Cryptis dormientium hominum nomina vitæque eorundem rationem tradere, hæctenus potuerunt. Obtendunt causam, quia frequentibus Tartarorum bellis & Bibliothecæ illorum direptæ sunt & periti Cryptarum aut perire omninò, aut fuga alio dilapsi evanuerè. Quorum autem monumenta atque nomina Ruthenis celebrantur adhuc, ea tùm in libro Πατερικόν auctore Nestore annotata sunt, tùm in Tabula stellata eleganti schemate infra depicta sunt.

CA-

CAPUT XI.
IN QVO PROBLE-

MA PROPONITUR:

Quænam sit causa incorruptibilitatis corporum ab annis amplius sexcentis in Cryptis kijoviensibus dormientium?

SUMMARIUM.

1. Cura sepultura mortalibus anxia.
2. Objectiones contra sanctitatem Patrum in Cryptis dormientium integritatem corporum promerentem.
3. Grata posterorum Ruthenorum erga Pastores suos memoria.
4. Privilegium incorruptionis Patriarchis & omnibus Vet. & N. T. Sanctis negatum, & soli CHRISTO datum est.
5. Corpora Magorum trium Colonia Agripina.

Ica

I.

Ita semper erat omnium ferè gentium ingenium, ut quoties ultima humanitatis fata animos earum subibant, corruptionis corporum suorum consternati metu, quidam Cryptas sibi abditosque sub terra cuniculos fodere, alii opobalsamo aliisque unguentis & aromatibus corpora eam inficere curam atque diligentia solebant, ut, factam animæ jacturam, minimum corpora ita inuncta servarentur, ne omnia mortis essent omnino. Hinc etiam inter nos Christianos, quibus Oracula DEI mortisque Divinæ Jesu Christi participium omnem diei supremæ corruptionisque fatalis eximere metum debebant, quotusquisque ditiorum non Cryptulam cineribus suis in Cœmiterio, aut in ipso DEI sacra-

G

rio,

rio, maturè dedicat. Hinc etiam Lappones sub Polo Arctico frigentes eo amoris erga suos de mortuos calore ardent, ut parentes, conjuges, liberos, aut cognatos suos, etiam post mortem, intactos esse velint. Adscribam quæ Magnus hoc seculo Eruditionis in Regiâ & celeberrimæ Svecorum Academia Upsalien- vindex & auctor JOHANNES SCHEFFERS, Fautor & amicus meus observandus, in sua Lapponia cap. 27. pag. 315. de Lapponum sepultura stylo tradit purissimo atque elegantissimo. *Capsa, inquit funebris plerumque est ex trunco arboris excavato. Sed, ubi materia formatæ capsæ ipsis deficit, quod fit, cum in montibus Norvagicæ vicinis versantur, defuncti cadaver communi hiculo sive trahæ suæ, quam appellat*

AKIA

AKIA, capsæ loco imponunt, & pag. 316. Aliqui nudâ terrâ obruunt defunctum una cum traha. Aliqui traham cum defuncti cadavere undiquaque muniant stipitibus arborum subtus, supernè, ac à lateribus, ne facile situm contrahat & corrumpatur, cadaverque laceretur ac devoretur à bestiis feris. Imò ob hanc causam quidam Lapponum defunctorum suorum cadavera in speluncis reponunt, osque eorum obturant lapidibus. Idem Auctor celeberrimus, loco citato pag. 314. Gratum omninò Europæ obtigit beneficium, quod summi Svecorum Regis atque Regni Senatoris & Cancellarii MAGNI GABRIELIS DE LAGARDE sumptibus atque auspiciis, cura verò celeberrimi hoc seculo in re literaria Auctoris JOHANNIS SCHEFFERI, sepulta tot seculis UPSALIA ANTIQVA, nec

G 2

nec non ignorata Lapponum tra-
ha & Rangiferorum secreta Orbis
palam facta sunt. Non prodiisset
è desertis suis Lapponia, nisi ma-
gnus Sveciæ Senator id jusisset.
Non legeremus hodie attoniti, in
Lapponia exilii Protoplastorum
nostrorum è Paradiso, ob crimen
admissum læsamq; Creatoris glo-
riofosi atq; benedicti majestatem
ejectorum vestigia, nisi ea SCHEP-
FERUS noster presisset felicissimo
quo nomine, & magno SVECIAE
COMITI, & Academiae Upsalien-
sitanti Auctoris nutricibus, singu-
lares ac ingentes gratias Orbis de-
bet literarius. Sed ad nostram Ki-
joviam.

II. Corpora Patrum Rutheno-
rum in Cryptis Kijoviensibus
multo jam tempore reposita, sin-
gula singulis cubilibus collocata
fasciis

fasciisque adinstar infantū obvo-
luta dormiunt. Cum facies eo-
rum videas, non σκέλετα vides,
sed facies sua cute vestitas, suisque
ex naturæ ingenio efformatas li-
neamentis. Quod quidem no-
vum sub Sole non est, cum & in
Cryptis Ægyptiorum à multis se-
culis cadavera humana jaceant,
cujus simile fasciis obvolutum
corpus Ægyptium Lugduni Bata-
vorum in camera Anatomiae, in-
ter alia Orbis Καμήλια, cum ibi
Musis navaremus operam, cum
stupore spectabamus aliquoties.
Hoc tamen eis discrimen interce-
dit, quod Ægyptia corpora balsa-
mo & variis aromatibus imbuta,
adeoque hac ratione præmunita à
putredine sint; quod autem San-
ctorum suorum corporibus fieri
Kijovienses negant, cum ibi nec
balsa-

balsamum detur ullum, neque
aromatum copia.

III. Quod si Kijoviensium Pa-
trum corpora nullo tincta balsa-
mo, aut aromatibus infecta sunt,
& tamen tot jam seculis immota,
& nec quicquam corrupta aut
putrefacta sunt, adeoque si histo-
ria rei hujus certa omnibusq; vera
est numeris, profectò est, quod
plus satis demiremur, & cuius rei
videndæ gratiâ Kijoviam, secun-
do Pripeto ac Borysthene profecti
Cryptas illas adeamus. Etenim
ibi, Cryptis sæpe hiantibus, æt
quandoque mutatur, atque cre-
bris exterorum atque Monacho-
rum ibidem inclusorum com-
meationibus, nec non facularum
ardentium, aut etiam thuris Sacri
in Visitationi Paschali &c. fumi-
gationibus variè afficitur, aut infi-

citur

citur potiùs; & tamen mortuo-
rum corpora, aère tam variè affe-
cto, permanent semper eadem
formâ, atque integerrima.

IV. Sunt qui in Cryptarum il-
larum sinuosis concamerationi-
bus aërem spiritu lapidifico affe-
ctum exhalare, quo spiritu in-
fecta corpora lapidum instar pri-
dem obriguiffe, atque etiamnum
sic concreta permanere putât. Sed
hoc argumentum Rutheni experi-
entia multifariâ refutant. Dato
enim hoc in gratiam disputantis,
non tamen concessò omninò,
quod corpora Patrum kijoviensi-
um isto vel alio quodam spiritu
forti infecta obriguerint; cur au-
tem non omnia ibidem sepulto-
rum hominum corpora in sua o-
briguere integritate; sed plurimo-
rum ossa vetustate attrita sunt,

G 4

non-

nonnullorum etiam ossa & corpora, ex lege mortalitatis attenuata, ac postmodum in pulverem soluta, omninò evanuerunt? Meritis ergò Patrum id unicè attribuendum esse volunt.

V. Adducam ex Πάτερων Ruthenorum Doctorum apologiam, in qua integritatem atque causam ejusdem, nempe Sanctorum Kijoviensium Merita oppugnantium argumenta refelluntur.

OBJECTIO I.

Præstare id natura potest, ut corpora Patrum mortuorum in Cryptis Kijoviensibus incorrupta longo tempore maneant. Ergò hanc ob rem corpora illa sancta dici nequeunt.

RE-

RESPONSIO RUTHENORUM.

Peripatetici cum suo Stagira putredinem corporum naturalium ita definiunt: *Putredo est interitus caloris naturalis in humido, causatus à calore externo.* Etenim calidum nativum siccitate, tanquam termino, humidum radicale circumscribit, nec patitur humidum illud diffluere. Deficiente autem calido nativo, humidum quoquè radicale & nativum, termino circumscribente se destitutum, facile diffluit. Quæ dissolutio fit à calore externo, qui sese in humidum radicale corporis emortui insinuavit. Definitionem autem hanc esse veram ipsius Philosophorum principis Aristotelis rationibus probo.

G 5

I. Cor.

I. Corpora putredini obnoxia, post exhalationem caloris naturalis, ob humorem solutum atque diffluentem, mollescunt. Quo humore sublato corpus verimibus scatet, tandemque pulvis & terra remanet, *Aristoteles 4. Meteor.*

II. Corpora naturalia, dominante calore æstivo, vel flante Austro, facilius corrumpuntur, acescunt, aut omninò putrescunt, quàm quidem hyeme.

III. Corpora frigida, glacies & metalla non putrescunt: quia calor externus prævalere frigiditatis ipsorum interno nequit, actio autem superans est à fortiori, quemadmodum corpora naturâ calida non faciliè corrumpuntur, quod ipsum in aromatibus, sulphure & aliis videre est: in his enim corporibus

ribus calidum internum potentius est externo.

IV. Corpora in motu continuo haud facile putrescunt, quæ verò quiescunt, citò corruptioni sunt obnoxia, quod in aqua continuo fluente, & puteana immota, quæ citius corrumpitur, quam fluitans, observatur: ita etiam reliqua corpora Naturalia paulò crassiora, & quidem carnosa, putredini sunt obnoxia. Atqui nihil horum de corporibus Patrum in Cryptis Kijoviensibus quiescentium affirmari potest.

Quibus fundamenti loco argumentis præmissis, porrò Adversario nostro istud Dilemma Physicum propono: Corpora Patrum Crypto Kijoviensium, aut habent calorem nativum internum, qui est instrumentum vitæ con-

conjunctum; aut non habent. Si
habent, tunc non sunt emortua,
sed adhuc viventia: vita enim hu-
mana ex sententia omnium Phi-
losophorum, in calido & humi-
do naturali radicatur atque con-
sistit. Si autem, quod quidem
certissime est verum, calorem na-
tivum internum non habent. Er-
gò humidum nativum à calore
externo affectum facile in corpo-
ribus ipsorum resolveretur, & pu-
trefactio corporum necessariò se-
queretur, adeoque Paradisiaca illa
mortis sententia: *Pulvis es & in
pulverem reverteris.* Gen. 3. in cor-
pora Patrum Kijoviensium jam
pridem executioni mandata fuis-
set.

V. Insuper Adversarius Theo-
logorum sententiam colophon
loco probè expendat, qui mer-
tum

rum (causam meritoriam) putre-
factionis esse peccatum commu-
niter statuunt. Quod si ita est.
Ergò corpora Patrum kijoviensi-
um in Cryptis non naturaliter, sed
supranaturaliter, adeoque propter
merita sua tamdiu supersunt in-
tegrissima.

OBJECTIO II.

Cryptæ Kijovienses sunt lo-
cus conservativus corporum, ea-
dem à putredine prohibens. Hinc
non mirum est corpora Patrum
ibidem recondita non esse tanto
jam corrupta tempore. Antece-
dens probatur exemplo Crypta-
rum Ægyptiarum, in quibus cor-
pora à multis seculis non esse pu-
trefacta, sed hæctenus incorrupta
manere, Boterus fol. 218. Parte 1.
lib. 3. tradit.

RE.

RESPONSIO RU- THENORUM.

Negamus Antecedens in Cryptis kijoviensibus esse locum conservativum corporum. Pisisito autem, quòd contrà experientiam ratio nihil quicquam statuere possit; attamen Antecedens nihilominus esse falsum hoc evinco argumento: Si Cryptæ kijovienses locus corporum humanorum conservativus essent, tunc oppositum seu contrarium, scilicet putredinem seu corruptionem, præstare haud possent. Atqui jam præstant. Ergò non sunt locus corporum humanorum conservativus. Majoris Propositionis consequens est verum: namque oppositorum causæ per se sunt oppositæ. Minorem experientia

tia oculari, adeoque ipsiis rerum testimoniis, probamus. Sunt in Cryptis Kijoviensibus aliquot ossium strues, hominum eorum, qui ut corpora sua diu post fata cum aliis superessent incorrupta, ibidem reponi voluere. Quin & Sanctorum quorundam ossa duntaxat, corpore jam resoluta, spectantur. Cum itaque corpus humanum putrefactioni ex conditione naturæ sit obnoxium, Cryptæque nostræ Kijovienses per se & sua natura illud solvant & corrumpant; ea propter destructivæ potius corporum, quam conservativæ dicendæ erunt. Exemplum Cryptarum Ægyptiarum huc nihil facit, cum nec Boterus, eas loca esse corporum humanorum conservativa statuat, sed ideo incorrupta ibi durant, quod balsamo

famo Judaico ac resinâ cedrinâ infarta, linoquè xylyno obvoluta sint. Præstat igitur Philosophum audire, qui hominem etiam supra spheram Lunæ constitutum non quidem à calore externo, qui in ea regione non datur, sed ex conditione naturæ propriæ mortuum, nihilominus tamen corruptum iri, rationibus asserit gravissimis, *Arist. lib. 1. de Cælo, Text. 100.*

OBJECTIO III.

Corpora Patrum Kijoviensium, balsamo, succo cedrino peruncta, aut aromatibus variis arte condita sunt. Ergò ideò non corrumpuntur.

RESPONSIO RUTHENORUM.

Corpora rebus odoriferis peruncta

uncta tantisper odorem ex se emittunt, quoad vis condimentorum in eis viget, quod etiam omnibus rebus odoriferis accidit, quia, virtute pereunte, etiam odor cum corporibus ipsis evanescit. Atqui è corporibus Patrum Kijoviensium nullus omninò odor, nec foetor exhalat. Ac etiam si demus, ea aromatis infecta esse aut unguentis; attamen, evanescente successu temporis virtute illa ac odore conservativo, corpora sanctorum nostrorum, nihilominus tandem putrescerent sensim ac evanescerent.

OBJECTIO IV.

Sancti isti, quorum corpora in Cryptis Kijoviensibus incorrupta dormiunt, vixerunt illa Christiania.

H

tia.

stianorum serenitate, cum Orientales Græcorum & Occidentales Latinorum Ecclesiæ tanquam sorores germanæ in mutuo amplexu, hoc est, in unione Fidei, adhuc perseverarent, cujus Unionis recuperandæ gratiâ nos in sacrificio Missæ incruento ita supplicamus: *Da nobis uno ore & uno corde confiteri & laudare gloriosissimum nomen tuum Patris & Filii & Spiritus S. &c.* Ergò corpora Patrum illorum tam beato Ecclesiæ Christianæ tempore viventium, ob unionis illius sanctissimum consortium, dono incorruptibilitatis à DEO donata sunt.

RESPONSIO RUTHENORUM.

Conversio & baptizatio Ruthenorum

thenorum universalis atquè ultima Anno Æræ Christianæ Millelesimo, secundum Baronium Annal. Tom. II. Aut Millesimo & octavo, imperante eoquè in exemplum subditis omnibus primùm baptizato Wlodimiro Swiatoslao Duce, facta est. Jam autem Sancti isti Kijovienses sub eodem Wlodimiro Swiatoslao, post Baptismum ejus, primùm Cryptas illas fundabant. Ergò demum, post triste illud divortium ac secessum Ecclesiæ Græcorum Orientalis ab Ecclesia Latinorum Occidentali, Cryptas kijovienses viventes Patres colebant, & mortui ceu conditoria sua occupabant &c. Quapropter, Lector Orthodoxe, invidorum objectiones nihil quicquam te moveant.

VI. Et hæc sunt, tum quæ exterius

teri Kijoviensibus objiciunt, tum
 quæ kijovienses ipsis reponunt.
 Quæ omnia in hoc caput redi-
 guntur: scilicet, Rutheni negant,
 Patrum suorum corpora singula-
 ri naturæ, loci conservativi, artis
 unctoriæ, aut etiam seculi bene-
 ficio, tot jam seculis, manere in-
 corrupta; sed hancce incorrupti-
 bilitatem solis ipsorum meritis &
 sanctitati vitæ eâ attribuunt religio-
 ne, ut eam devotis cultibus, jeju-
 niis, precibus, votis, eleemosynis
 vita monastico crypticâ, aliisque
 bonis operibus promeruisse sibi apud
 DEUM gloriantur, atq; imita-
 tione cujusdam Ægyptii Regis in
 laudes patriæ regniq; sui ita exclamantis:
Ægyptus nostra cælum est,
 etiam Russi exultantes clamitent
Kijovia nostra cælum est. Cur non
 terra? Cur Cœlum est? Quia (in-
 qui-

quiunt in Πατερικῶ) sunt in Ho-
 rizonte nostro Planetæ illustrissi-
 mi I. *Saturnus*, Sanctus JOHAN-
 NES, cujus anima eo erat in pec-
 cando frigore, ut castitas ejus nul-
 lis illecebris ad libidinem carna-
 lem incendi potuerit. II. Habet
 Kijovia nostra suum *Jovem* S. MI-
 CHAELEM SWIATOSSIIUM
 Ducem Czernichoviensem, qui &
 Natalium splendorem & Digni-
 tatis Ducalis celsitudinem, cum
 tenui vitæ Monasticæ conditione,
 fortunas cum paupertate, purpu-
 ram cum cilicio, epulas unctio-
 res cum pane & aqua, metamor-
 phosi stupendâ ultro commuta-
 vit. III. Triumphat inter nos *MARS*
 Victor, S. MOSES Hungarus, qui
 eo animo cum Polona quadam
 foemina Principe, ceu Verus Chri-
 sti athleta, de castitate certabat,

ut ab ea nequè blanditiis ullis, neque
 promissis lautioribus, multo mi-
 nus exquisitis corporis cruciatibus
 ad matrimonium cum ea in-
 eundum adigi potuerit. IV. Præsides
 Kijoviæ Sol & Patronus eminentissimus
 S. ANTONIUS ROXOLANUS, qui durâ & au-
 stera vitâ multorum corda & ani-
 mos serenabat, & amore Christi
 omnes incendebat. V. Gaudemus
 nostra quoquè Venere Phosphoro
 S. HILARIONE, qui ante exortum
 in Russia solem Antonium, Cryptam
 in Berestoviam effoderat, in qua
 etiam religiosam ac piè vitam egit,
 & absolvit. VI. Spectatur apud nos
 admirabilis ræquæ in cœlo ostentationis
 Mercurii S. SIMON Episcopus Sud-
 dalensis, qui ea in studiis erat
 industria atquè labore, ut Vitas

Patrum Crypto - Kijoviensium
 prolixè ac bonâ fide conscriptas
 Orbi Christiano traderet. VII. Cla-
 ret in Cœlo nostro LUNA illu-
 strissima S. THEODOSIUS, qui,
 acceptis à sole suo serenissimo
 S. Antonio austeræ vitæ Legibus
 atquè exemplo, præ cœteris Pla-
 netis, in tenebris mundanæ luxu-
 riæ, vitæ piæ & bonorum ope-
 rum facem Mundo præferebat.
 Sunt præterea in Cryptis ac Cœ-
 miteriis Kijoviensibus centenæ
 hominum clarorum stellulæ, ob-
 tutui Spectatorum obviæ. Ha-
 ctenus Rutheni è Πατερικῶ. Qua-
 rum quasdam imago sequens in
 templo Divæ Mariæ virginis Dei-
 paræ in Monasterio Pieczaro-Ki-
 joviensi suspensa una cum Inscri-
 ptionibus suis exhibet, quam ima-
 ginem Rutheni Cœlum Kijovien-

transcribat: ubique merita Sanctorum crepat, nusquam CHRISTI MERITUM auditur. Sanè nobis Augustanæ Confessioni addictæ talis Religio, æterna esto religio atque piaculum.

VIII. Quod si incorruptibilitatis privilegium humana Divorum Kijoviensium merita, uti ferunt, à DEO reportant; cur, quæso, Patriarchæ S. Sanctissimi, Abraham, Isaac, Jacob, Sara, Joseph, & alii in Crypta duplici sepulti idem non obtinuerunt? Cur tres illi Magi, quos tres Reges vocant, majoribus longè ac divinius operibus clari, communi mortalium Lege exempti non sunt? Etenim corpora ipsorum (quæ vulgata est, quam nunc in medio relinquo, opinio) Colonia Agrippinæ ad Rhenum ipsemet Anno 1664 in templo Cathedræ Trium Regum

Regum in conclavi Altaris magni & eo quidem ardentiore desiderio spectabam, quia ab amplius sesqui mille annis à Nativitate JESU CHRISTI ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ incorrupta ibi ad miraculum superesse fando non semel acceperam. Ast ego ibi non tria corpora, sed tria solummodo crania humana in tribus thecis aureis, cum inscriptione CASPAR, MELCHIOR, BALTHASAR, esse comperi. Quare famæ tam incertâ tradenti iratus, iter meum ulterius in Belgiam Rheno secundo profectus sum. Quod si tria ista Regum, aut Magorum potius, crania sunt σκέλετα; demirari satis non possum, cur DEUS primorum CHRISTI clientum, eorundemque aut Regum aut Regii ordinis sapientum corpora ex anima, primis hominum in Novo Fœdere tantisque

que operibus conspicua, inque Canone sacro clarissimos Viros, post obitum, integritatis perpetuae privilegio non donaverit? Eorum quippe opera non privata & paucis suorum, sed publica, & omnibus gentibus fuere in exemplum sanctissimum, atque publicè omnibus imitandum populis.

IX. Quid ego porrò ad hæc dicam? Ea hæctenus est post lapsum Originalem humanæ naturæ fragilitas atque ambitio, ut, non usque adeò Parentum primorum degeneres posterum Paradisum sibi in sua patria plantent, inq; eo aliquam humanitatis suæ Majestatem incomparabili opponere Divinitati consilio contentur stultissimo. Adeò altas potentesque peccati Originalis lues, in fibris hominum radices agit, ut multi gratia Dei

Dei ex naturali protervia insuper habitâ, ipsimet [incertum quo congrui uti loquuntur aut condigni jure] cœlum proprio arbitrio promereri, perque merita sua, ex adultero Phariseorum ingenio, salutem æternam propriis elaborare sibi manibus, studio allaberent pertinacissimo. Scilicet, ne omnem felicitatis suæ gratiam DEO ferre acceptam, sed in propriis meritis atque gloriola luxuriare etiam, imò Orbem totum in sui admirationem & amores inventent. Hoc ipsum autem quid aliud, quam Idololatriæ illud atque virulentum in calice meretricis Babilonicæ vinum est, quo inebriati homines atque gentes sua merita atque opera bona mirum quantum deprædicant; CHRISTI verò Meritum cœlo terraque & infe-

inferis potentissimum tanquam
 exoletum pudendo inter multos
 Christianos perit silentio? Pudeat
 operarios istos CHRISTI nomi-
 nis! Indignus sanè est gratiâ salu-
 teque CHRISTI, qui Meritum e-
 jus sacratissimum putidis homi-
 num meritis constuprat, & profa-
 nat. Utinam bonis vacantes ope-
 ribus benè de Ecclesiâ mereamur,
 meritorumque gloriam in solum
 DEUM transcribamus servi in-
 utiles Luc. 12. Sed ita justificata jam
 pridem est sapientia DEI à filiis ho-
 minum operibus manuum
 suarum gauden-
 tium!

CA

CAPUT XII.

De

CAPITIBUS SEU
 CRANIIS OLEIFERIS
 IN CRYPTIS KIJO-
 VIENSIBUS.

SUMMARIUM.

1. Non omnia corpora Patrum in Crypta Kijoviensi sunt integra.
2. Olei salutiferi historis enarratio.

I.

NON omnia vitâ defunctorum
 corpora in Cryptis Kijovien-
 sibus incorrupta esse super, testis
 est tum ἀπόστολοι multorum, tum
 Πατερικόν Sclavonico-Ruthenum
 Nestoris. Sed plurima ibidem ho-
 minum cadavera sepulta omninò
 in sua resoluta sunt principia, ita,
 ut alicubi ossa duntaxat eorum,
 aut

aut in modum struis composita,
aut abjecta confusè jaceant. Inter
quæ crania quædam suis quæque
cellulis disposita, incertum cujus
conditionis hominum, oleum sa-
nandis, ut ferunt, ægrotantium
morbis apprimè conveniens per-
petuo stillant. Oleum hoc Ruthe-
nis sacrum est. Cæterùm, quia
mihi, quid hâc de re sentiam, nihil
quicquam constat, saltem histo-
riam de craniis istis oleiferis ex Πα-
τερικῶ Sclavonico, qua potero in-
dustria, Latine interpretabor
atquâ enarrato per-
spicue.

HIS

HISTORIA

De

CRANIIS OLEIFE- RIS KIJIVIEN- SIBUS.

Ex ΠΑΤΕΡΙΚΩ Sclavono Ru-
thenico in Latinum idioma
translata.

Preter corpora venerabilia, quæ in
Cryptis incorrupta adhuc manent,
extant quedam capita oleifera. Quo-
rum autem ea sint hominum, incerti su-
mus. Nihilominus ea devotorum DEO
cultorum esse capita religione Christia-
na credere necesse est: quandoquidem
nec pelle nec carne vestita, & ossa dun-
taxat omninò arida, exucca, exanguis-
quæ sunt; attamen stillant ipsissimam
olei vel unguenti essentiam. Et qui-
dem non simplex oleum est, sed quod

I

domum ac virtutem sanandi omnes morbos exerit in iis, qui sese eo inungunt veraque ac religiosa fide sibi virtutis eius applicant. Quod si petra Mosi baculo percussa, & aquas puras præter naturam ex sese emittens Mosi esse sanctum DEI Virum, olim innuabat. Item, si maxilla asini, quam manus Simsonis Nazarei tractaverat quondam puras eodem exemplo aquas scaturiens, significabat, donum gratie DEI esse in Simsone Nazareo: quanto magis capita hæc Crypto-Kijoviensia, quæ oleum verum præter naturam sunt, (idquæ non simplex aut promiscuum, sed virtute sanandi morbos præditum) stillant, gratie insignis donum creatoribus illis DEI religiosis, dum viverent, indultum fuisse cælitus significabunt. Quæ capita quando hominibus non baculo, nec tantum fortuito manus solâ, sed quasi toto corpore & animo

ipsâ tanguntur, tunc sese cum illis quodammodo unientes virtute ipsorum potiuntur. Quapropter Sanctorum procul omni dubio hominum, & ipsa hæc quoque miraculosa capita sancta sunt. Quemadmodum & antiquiorum DEI cultorum reliquie venerabiles Nikolai Mirlekisky, Demetrii oleiferi & aliorum, huiusmodi unguentum seu oleum stillant: ita hæc ratione capita sacra se sacrorumquæ esse hominum, palam docent. Oleum autem hoc sive unguentum est Mysterium sive signum gratie, Misericordie & Pacis, quæ omnia DEVS ipse Patriarchæ NOË per ramum olive, quem ipsi columba attulerat, significavit. Eodem oleo Salvator jejunium quoque insignit, Matt. 6. v. 17. Tu, inquit, jejunans oleo caput tuum inunge. Similiter oleum significat prudentiam, Math. 25. v. 4. Virgines prudentes acceperunt oleum

um in vasis suis cum lampadibus
 Et Apostolus S. Johannes : Et hæc
 inquit, unctio, quam accepistis
 DEO, maneat in vobis. In his
 igitur omnibus hominibus gratiosus DE-
 VS ipse ostendit, quantopere honoret
 cultores suos, quando oleum istud sa-
 crum è capitibus ipsorum saluti nostre
 manat. Eapropter denuò argumenta-
 mur : Quemadmodum oleum Sacrum
 Reges & Imperatores Regnum aut Im-
 perium auspicientes ungit, lampades ac-
 cendit, egrotosquè sanat : sic DEUS ipse
 in Cryptis istis palam nos docet, Culto-
 res istos suos, è quorum craniis oleum ma-
 nare videmus, accepisse Regnum celo-
 rum, intrasse in regionem lucis, ubi
 nullus dolor est : ibiquè ceu vera oliva
 surculi oleum perpetuo stillantes, in-
 fusi sunt oleæ illi vivificæ CHRISTO Sal-
 vatori, Rom. 11. v. 17. cujus nomen
 oleum exprimit, Cantic. 1. v. 3. ubi
 Eccle-

Ecclesia CHRISTVM Sponsum suum
 hisce verbis salutat : Oleum effu-
 sam nomen tuum. Eodem argu-
 mento David Rex & Psalmista ipsum
 honorat, Psal. 45. v. 8. Dilexisti justi-
 tiam (male vertit Nestor in Παρερησιῶν
 pro justitia Veritatem) & odisti ini-
 quitatem ; propterea unxit te O
 DEUS, DEUS tuus oleo lætitiæ.
 Sic & nos unumquemque istorum DEI
 cultorum, è quorum capitibus oleum
 sudare videmus, omnia gratia ipso-
 rum dona in unum quasi conferentes,
 eisdem verbis alloquamur : Dilexisti
 Veritatem & odisti iniquitatem : ideo
 unxit te O Serve DEI, DEUS tuus oleo
 lætitiæ. Lætitiæ, inquam, ceu libe-
 rante nos à doloribus. Lætitiæ, por-
 rò, tanquam replente nos in terrâ
 gratia & benedictione, in
 cælis verò gloriâ
 æterna.

Et hæc est historia de capitibus oleiferis in Cryptis Kijoviensibus ex Πατρικῶ Rutheno Latine bona fide reddita; jam sequuntur argumenta, quibus Rutheni, capita sive crania ista Meritorum atque sanctitatis possessorum suorum virtute, oleum scaturire salutiferum evincere allaborant.

CAPUT XIII.

De

ARGUMENTIS RUTHENORUM PRO MIRACULO OLEI CRYPTANI.

ARGUMENTIS RUTHENORUM PRO MIRACULO OLEI CRYPTANI.

CULO OLEI CRYPTANI.

PTANI.

SUMMARIUM.

1. Oleum Crypto-Kijoviense panacea.
2. Argumentum à conditione cranii grævisissimum.

3. Grævisissimum.

Græco Ruthenorum religio non est quaestiosa.

Regum Gallie cura agrotorum.

Merita hominum mortua, MERITVM CHRISTI vivificum.

Capita trium Regum, majoribus meritis longè illustriora, nullum stillant oleum.

I.

MAGNUM est, quod tradit historia. Esse in Cryptis kijoviensibus quædam hominum ab aliquot seculis ibidem sepulcorum capita seu Crania, in discis reposita, quorum nomina vetustate aut injuriâ temporum obsolevere. Et quamvis crania hæc arida, cariola & exsucca omnino sint, quod *αυτοψία* probat; attamen oleum, Nestore & Archimandrita INNOCENTIO GIZIELO testibus, non aquosum, sed ad instar unguenti paulo spissius, nec

I-4

ad

ad fundendū, sed ungendū cōmo-
dius, ac virtute sanandi per Roxo-
laniā celebratissimū, ex iisdem ca-
pitibus scaturit. Imò panacæ no-
mine in Historia Cryptana palam
commendatur, atquē adeò mi-
raculosa omnes curandi morbos,
dolores acutos mitigandi, mem-
braque mutila restituendi pote-
stas oleo huic attribuitur. Sanè
plus ultrà!

II. Rutheni argumenta tum
aliena sequius hâc de re sententi-
um refutant, tum pro olei istius
miraculo propria eaque extraor-
dinaria proponunt. Ad aliena
argumenta referunt Rutheni. i.
argumēta Physica, quæ à conditi-
one Naturæ sumta refutant, scilicet
hunc olei salutiferi proven-
tum, non beneficio aut Natura
Cranii fieri; quemadmodū enim
ex

ex filice aquam per naturæ Le-
ges nemo excutiet: ita etiam, ex
ossibus aridis & exuccis, si vel mil-
le Crania in mortario contusa tor-
cularis prælo subjicias, oleum ex-
primere, tibi absurdum erit.

III. Evincere tamen instan-
do naturæ factum Adversarii Ru-
thenorum pergunt. (α) Ossa cra-
nii non solida, sed cariota, po-
rosa, facilequē friabilia esse: hinc
feri, ut crania illa, poris undiqua
versum hiantibus, aërem Cryptæ
effluviis aqueis, nec non pingui-
oribus cadaverum exhalationibus
turgentem, jamquē tot effluviis
spissiore factum, perpetuò at-
trahant, attractum postea in pel-
vim aut discum, distillent, qui
succus coagulatus speciem tan-
dem olei aut opobalsami refert.
(β) Nihil novi, nec miraculi res
I s est,

est, oleum illud ægra hominum
viventium corpora sanare,
cum ex effluviis corporum in
Crypta resolutorum exhalet. At-
que ita, quia per mutuū Naturæ
amorem, sive *συμπάθεια* oleum
illud corpori humano est *ὁμοί-
ων*; hinc à simili facile curatur si-
mile. Exempla plurima id con-
firmant: namque adeps omento
humano detractus viscera & extra
hominum curat: amuletum e
pelle humana præparatum mor-
bos contagiosos abigit: sanguis
& emplastrum sympathicum et-
iam eminus vulnera claudit, &
quæ alia plura artis Medicæ ad-
miranda proferunt. Quam ego in-
stantiam esse gravissimam censeo.

IV. Eapropter, cum nec Pa-
tres Kijovienses in *Πατρίων* suo
nec Ruthenorum quispiam ad

hac

hæc argumenta respondeant
quicquam, & ego litem hanc
facere meam nolo. Decernant
eam, qui Cryptas illas salutarunt,
& num, præter crania illa oleife-
ra, alia quoque ossa, scamna, o-
stia aliaque lapidea aut lignea a-
ëre humido madeant, tractando
ea manibus sensu ipso percepe-
runt; quod ego quidem in aliis
Cryptis ita esse, non una compe-
ri experientia; sed in Kijoviensibus
Cryptis hospes sum.

V. Sunt autem, qui Patres Ki-
jovienses fraude agere, capitaque
illa, quæstum ea ex re faciendi gra-
tiâ, oleo perfundere suspicantur;
adeoq; fidem historiæ derogant.
Ego verò de fide historiæ, quam
Lectoris arbitrio relinquo, nihil
quicquã sollicitus, rem hancce, ob-
tentu quæstus, fraudi religiosorum
asfi-

assignandam esse nego. Quando quidem, cum in regiâ Magni Ducatus Lithvaniæ Metropoli VILNA Ecclesiæ Invar. Augustanæ Confessione *γνώσις* addicta Evangelium prædicarem, occasionem non unam, cum Græco-Ruthenis religiosi de rebus Fidei atque Ecclesiæ Christianæ conferendi nactus impertrataque à perquam Reverendo Cœnobiorum Vilenfis & Coronensis Ordinis S. Basilii Præposito, Viroque in literis & Theologia insigniter docto, Domino MARTINIANO WOLOSZOWICZ fautore & amico meo quondam familiarissimo, sacra Græco-Ruthenorum publicè inspectandi veniâ, nihil quicquam illos in laboriosissimis Liturgiis suis ad quæstum facere, sed omnia ex Lege gratis fieri probè observa-

vi; secus atque apud Pontificios fit, ubi Indulgentiæ, Purgatorium, Divorum defunctorum reliquiæ, Altaria, imagines & statuæ &c. ad quæstum prostant, tandemque teste Mautuano, etiam

Cælum est venale DEUSQUE.

Sed in Ecclesia Ruthenorum nihil ego ad quæstû agi, & ne teruncium quidem postulari à quocquam, (eleemosynis ostiariis exceptis) aut conferri vidi. Sacra igitur Græco-Ruthenorum, meo *αυτόπτε* testimonio non sunt quæstuosæ, sed religiosa, adeoque Clerus ipsorum ab operis mercenariis quæstuque Simoniacò planè alienus est.

VI. 2. Proinde Patres Kijovienses, missis è Naturâ depromptis rationibus, ad transcendens Naturam confugiunt argumentum.

Inter

Interrogati enim de miraculi olei
feri causa, dicto citius, merita Pa-
trum emortuorum sanctitatemque
vitae ante actae allegant. Horum
meritorum virtute fieri, ut homi-
nes oleo isto inuncti, aut religiose
utentes, accedente fide, caeci vi-
deant, surdi audiant, muti loquan-
tur, ulceribus deformati mundentur,
ex valetudine decubentes confir-
mentur, Daemoniaque ab obsessis
ejiciantur; & quod miraculorum
familiam ducit, omne donum perfe-
ctum à Patre luminum, capitum
istorum possessores, suis apud DE-
UM meritis atque deprecationibus
obtinere posse indigentibus ipso
docent. Confirmant hoc exem-
plo Regum Galliae, qui antiqua
consuetudine certis anni temporibus,
variis morbis affectos homi-
nes, manuum contactu, pristinae
restit-

restituunt incolumitati, haec verba
dicentes: Rex te tangit, DEUS te
sanat. Quo facto multos curavi
aegrotos. Causam hujus sanctio-
nis adscribunt hanc: quia Reges
Galliarum sunt Reges sacro oleo
Uncti, cujus unctionis virtute sa-
lus hominibus miseris confertur.
Si ergo contactus profanus sanat
morbos, quanto magis contactus
oleumque sanctorum DEI servo-
rum.

VII. Hoc autem, quod Grae-
corum aequè ac Latinorum Pon-
tificiorum Ecclesiam nimium de-
format, ferendum nequaquam est
sacrilegium, quod omnia DEI do-
na perfecta, remissionem pecca-
torum, adeoque justitiam & vi-
tam aeternam humanis Divorum
suorum meritis attribuunt, plebi-
que imperitae preces ac merita ser-

dulgentiam impetrare volumus, per CHRISTUM venimus, omniaquè à DEO obtinemus. Si deprecatione pro admisis scele-ribus est opus, habemus depre- catorem apud DEUM JESUM CHRISTUM justum, cujus solius obedientia atquè Merito justitia salusq; nobis comparata est. Ast cujus autoritate quæso, Antoni- us aut Theodosius Mediatores salutis atquè saluti hominum o- pitulatores à DEO sunt consti- tuti? Si enim cum sanctis æterna in cœlis felicitate frui animus est; profectò non est in alio quo- quam salus, nec est aliud salutis nomen datum hominibus, quam nomen Domini NOSTRI JESU CHRISTI, Act. 4. Et hæc Fides verè Apostolica & Catholica sa- cratissimum olim CHRISTI
ME-

MERITUM, non autem Merita humana miseris hominibus pro- ponebat semper, atquè enixius commendabat, quam quidem nunc faciunt, qui se Canonicæ Fidei Christianæ possessores, so- losque præ cæteris Catholicos es- se, gloriantur: Qui, ne quid so- li CHRISTO supersit gloriæ, et- iam vitæ æternæ Meritum mor- tuis sanctorum operibus acce- ptum ferunt, illudquè rudi appli- cant plebeculæ. Certè olim non erat sic.

IX. Quod Kijovienses ad Bo- rysthenem de oleiferis suorum craniis statuunt, hoc ipsum etiam Colonenses ad Rhenum de as- servatis apud se in Templo Ca- thedrali trium Regum craniis as- serere possent. Crania autem il- la regia, in Cryptula sua, inquè
K 2 au-

aureis thecis quadratis, à tot seculis reposita, nullum unquam scaturire oleum; cum tamen si miraculorum gratia operibus hominum debetur, Regum illorum, seu potius Magorum, qui illustrioribus longè atque majoribus operibus, quam multi alii fuere conspicui, corpora l. capita non oleum aut unguentum aliquod, sed balsamum thure, myrrhâ, auroquè ipso pretiosius non stillare duntaxat, sed ultro atque in magna copia effundere deberent. Quamvis nunc neq; pro veritate illorum corporum disputare, nec falsitatem impugnare mihi sit animus.

X. Alia ergo indaganda erit causa, cur tria illa *Casparis, Melchioris, & Balthasaris* (ita enim ipsorum est Coloniae inscriptio) Regum

gum vel Magorum itidem arida & exucca capita oleum non sudent, neque stillent? Et ea quidem mihi, qui ut supra monui, Anno 1664. Coloniae Agrippinae cryptam illam ingressus, omniaque cum cura contemplatus sum, in promptu est: quia Colonienfis trium Regum crypta, non subtus sed supra terram, & quidem intra Altare magnum in conclavi angusto non effossa, sed structa è lapide polito est. Hinc quia Cryptula illa certis hebdomade diebus atque horis, valvis reclusis, ita patet, ut per tenues eosque inauratos cancellos eò penetret aer ficcus, eamquè fere quotidie permeet, nullus ibi humor, nec sudor esse & consequenter nec oleum ullum stillare potest. Applica, Lector, & judica.

CAPUT XIV.

De
RUTHENORUM
INGENIO

SUMMARIUM.

1. *Cum Græco-Ruthenis de Fidei Christianæ Articulis frustra ex Patribus disputatur.*
2. *Rutheni Religionis suæ tenaces & constantissimi sunt.*
3. *Sacra Græco-Ruthenorum harmonica.*
4. *Ecclesiastes ex memoria concionans Ruthenis quibusdam mendax audit.*
5. *Sacerdotes Ruthenis Angeli Dei ferunt.*
6. *Rutheni Christiani Canonici. Sed*
7. *Iconolatræ abominandi ac superstitiosi.*

I.

Ingenium Russiæ observare molis magnæ est, qua maximè adhibita vix tamen assequi datur, cum

cum Russi Septentrionales barbarè efferati, exterorum curam finibus, urbibus templisque suis arceant; Meridionales verò seu Borysthenidæ, rerum suarum invidiâ, pectoris sui viscera inspicere vix tandem patiuntur. Quantum tamen tum in itinere Moscovitico perspicere, potissimum verò ex familiari cum Græco-Ruthenis Patribus consuetudine, quorum indultu singulari Vilnæ in Lithuania in templo Spiritus S. atque in Monasterio Ordinis S. Basilii ipsorum Pædo-Baptissimum, nec non cujusdam Viri Scythæ quadragenarii conversi solennem in Ecclesiam ipsorum acceptionem, ejusdemquè publicam per Baptissimum initiationem: circa Liturgiam rationem administrandi sacramentum Coenæ DOMINI

CÆ: lotionem pedum die Viridi-
um: Copulationem Neogamo-
rum: Horas Canonicas, aliosq;
Græco-Ruthenorum ritus Eccle-
siasticos, αὐτόσημ inspectare mi-
hi, nonnullaque alia, instituto cum
ipsis non uno colloquio discere
ex ipsis licuit, tecum, Lector,
benevole, communicare paucis,
apud me certo consilio consti-
tui.

II. Prædunt autem præ cæte-
ris ingenium ipsorum tam Reli-
gio, quam civilium morum quæ-
dam admiranda specimina. In reli-
gione ipsorum occurrunt. 1. *Dispu-
tationis de FIDEI dogmatibus in-
certitudo.* Disputans enim quo-
dam tempore VILNÆ cum vene-
rabili Domino Abbate suprâ sæ-
pius laudato WOLOSCOWICZ de
Processione Spiritus S. cum post
evi-

evictam ex literis sacris Spiritus S.
à. Patre & Filio processionem,
conciliorum quoque Nicæni,
Constantinopolitani, symboli Di-
vi Athanasii, nec non S. Basilii au-
toritatem in testimonium addu-
cerem; ille, objecto falsi crimine,
omnes Græcorum Patrum libros,
Conciliorum decreta adeoque &
Symbolum S. Athanasii, ab Ec-
clesiâ Occidentali, odio Orienta-
lium Græcorum corrupta esse
contendebat, nec se nisi ex ipso-
rum Græco-Ruthenorum libris,
quos solos esse sibi intemeratos,
convinci volebat. Quicquid igitur
illis ex Patribus Græcis in Ger-
maniâ, Gallia aut Anglia editis
objeceris, omnes libros istos de-
dita opera esse corruptos tibi re-
ponet, atquè ita disputationi ca-
tastrophe, silentium erit indigna-
bun-

bundum. Idem de reliquis FI-
DEI Articulis conferendo experi-
eris; suspecta enim ipsis Occiden-
talia Latinorum dogmata, librisq;
ab ipsis editis fidem habere dedi-
gnantur.

III. 2. Nec minus est stupen-
dus ipsorum Disciplinæ Ecclesia-
sticæ rigor atque vigor: ac præci-
pue excommunicatio perempto-
ria sive Bannum majus, quo sacri-
legii, aut alius cujuscumque criminis
magni reus, in facie Ecclesiæ, à
Præfule ritibus ad terrorem com-
positis, excommunicatur publicè
ita, ut, nisi resipuerit mature, etiam
post mortem Banni illius fulmine
percussus hominis corpus terrâ in-
dignum insepultumque maneat,
donec precibus amicorum exora-
tus Præsul excommunicatum re-
um à Banno illo peremptorio pu-
blicè

blicè denuo atque solenniter ab-
solverit: quo factò, ab Ecclesia,
magnâ tum doloris ac simul læti-
tiæ significatione, justa ei demum
funebria in Coemiterio persolvun-
tur.

IV. 3. RELIGIONIS suæ TE-
NACITAS, atque constantia ea
ipsis est, ut solas Orientales Eccle-
sias, veras & puritate Apostolicâ
gaudentes, se quoque solos Or-
thodoxos, solos Christianos inge-
nuos; Occidentales verò Eccle-
sias atque Christianos spurios at-
que impuros esse censeant. Hinc
(α.) Ruthenus Ruthenum in iti-
nere salutans non proprio ipsum
aut amici nomine, sed superbo
admodum PRAWOSLAWNY, id
est, Christiani Canonici, sive Or-
thodoxi celebris titulo compel-
lat. Hinc excrucia centum, occi-
de

de mille Ruthenos, certè vix unus à Religione sua degenerabit: nihil enim durius in humanis rebus est, quàm avitas religiones, quibus quisquè innutritus est, alieno jussu ejurare.

V. Fit quoquè, ut Moscovitæ nostrates, ceu spurium ac profanum Christianorum foetum, suis arceant Templis atquè Monasteriis. Cum quondam forte Lutheranorum vel Pontificiorum quispiam in ipsorum castra transire, sacraquè Ruthenorum amplecti vellet, damnato priore ejus Baptismo, denuo profelytum illum rebaptizabant, qui tamen Ruthenorum Anabaptismus, autoritate Patriarcharum aliquot in Synodo Moscoviensi haud ita pridem abrogatus est; adeoque Lutherani nostri, quos illi Saxones, & Reformati,

mati, quos Calvinianos vocant, ejurare duntaxat pravos sua opinione errores coguntur: quo factò, precibus, aliisque paucis admodum ceremoniis adhibitis, in Ecclesiæ suæ gremium nullo negotio eos recipiunt, moxquè Orthodoxiæ nomine celebres sive Canonicos appellant. Qua de re ipsorum ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ, quod Lingvâ Sclavonicâ ТРЕБНИК dicitur, suo loco legi potest. Deficientes verò ab Ecclesiæ suæ communione diris devotent atq; execrantur. Unde Constantinopolitanos inter & Romanos, quos UNITOS, sive Latino-Ruthenos cum Ecclesia Romana vulgò vocant, internecinum planè tantumquè intercedit odium, ut ne umbram quidem illorum ferre velint. Obviam autem sibi for-

fortè fortuna facti, Græco-Rutheni Veteres, Schismatici ab Unitis, Uniti verò ab Veteribus Græco-Ruthenis, carnivori Ventres, Romani Papicolæ convitiis reciprocis sese ultro citroquè lacerantes audiunt. Imò apostasiæ Unitorum indignitate exasperati Veteres Græco-Rutheni ferro flammaquè in Latino Ruthenos sæviunt, quod fatalis illa Cosaccorum veteri Orientali Græcæ Ecclesiæ addictorum (quos Uniti & Pontificii per convitium vocant Schismaticos) rebellio Anno CHRISTI M. DC. XLVIII. duce Chmielnicio, contrà Polonos excitata docet: in qua multa Unitorum milia à Cosaccis Schismaticis pecudum vicem nactata sunt, qua de re Pastorius, Florus Polonicus Indifferentis, & alii.

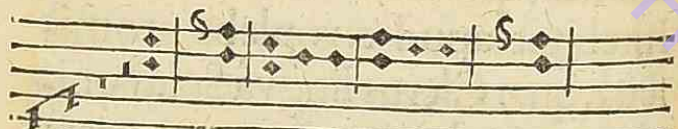
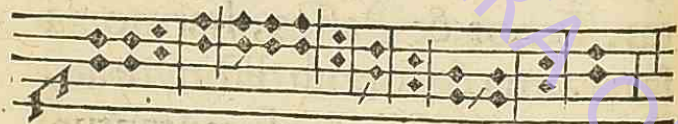
VI.

VI. SACRORUM LITURGIAE (ita Missam vocant) ELEGANTIA. Sanctius longè atquè elegantius apud Græco-Ruthenos colitur DEUS, quam quidem apud Romanos. Psalmi enim aliiquè sacri Patrum Hymni in templis, accidente lingvâ vernaculâ populo, arte Musica, in qua Discantus, Altus, Tenor & Bassus, harmonia suavissima & sonora distinctè audiuntur, quotidie ibi decantantur. Intelligit apud eos plebs promiscua, quæ Clerus lingvâ Sclavonicâ vernacula aut canit, aut orat: Hinc omnes conjunctis Clero vocibus eâ cantant harmoniâ ac devotione, ut audiens raptum me in Ἱερουσαλὴμ, Hierosolymis esse, primitivæquè ibi Christianorum Ecclesiæ faciem atquè spiritum videre mihi viderer, eoquè nomine Filium

um DEI, sacrorum Ruthenico-
rum simplicitati illachrymando,
ex Symbolo Divorum Ambrosii
& Augustini laudavi, inquiens:
*Pleni sunt caeli & terra Majestatis glo-
ria tua!* Apponam hic, quibus Scla-
vi ac Rutheni cantantes utuntur,
notas Musicas:

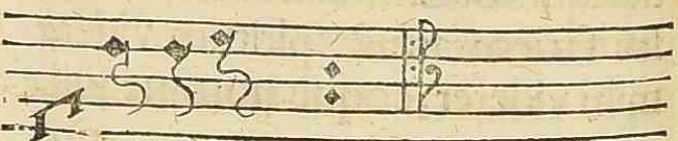
NOTAE MUSICAE RUTHENORUM.

СЛАВА ТЕБѢ БЖЕ НАШ

СЛАВА ТЕБѢ БЖЕ НАШ

Sanè

SANè, quando Psalmi atq; Hy-
mni harmonici in spiritu & ve-
ritate cantantur, fides piorum in
amore FILII DEI usque adeò ac-
cenditur, ut unita ei fidelis anima
Sponsa, extra se rapta, vitæ æternæ
delicias sentiat. Cujusmodi har-
moniâ in Regiomontanis, Danti-
scanis, aliisque Ecclesiis augustio-
ribus Cantilenæ ac Motetæ Sacræ
antiquâ fide ac religione, autore
Phonasco clarissimo Stobæo, dub-
itissimè, tam Latino quam Ger-
manico idiomate, ac spiritu verè
devoto, resonant; secus quidem,
atque hodie Itali atque Galli, ab-
jectis veterum Musicorum *Orlan-
di di Lasso, Praetorii, Vulpii, Hammer-
schmidii* paulò tardiore, quem vo-
cant, tactu gradientibus Motetis,
quas religiosa Patrum nostrorum
gravitas atque spiritus verè *Θεο-*

L

ΠΡΕΥ.

commendat, novâ & factis quidem levi arte numerisque celerrimis, ita in Ecclesiâ pipiunt, aut soluto in luxuriam & concussio cachinno boantes tremunt, ut ridere eos aut insanire voce solâ cantantes existimes haud injuriâ. Quâ vocis lasciviâ devotæ orantium fidelium mentes non impediuntur duntaxat in religione suâ, sed à Vero DEI spiritu atque laudibus impiè avocantur, ut non jam DEO, non CHRISTO gloriosæ ipsius gratiæ, sed Cantori Italo, aut Gallo laus artis Musicæ à vulgo in Ecclesia attribuat. Non odio artis Musicæ, cujus ego studiosissimus cultor, inque omnibus Scholis, quibus Rector præfui quondam, auctor instantissimus fui; sed expertus, desultoriam Musicorum in certando levitatem

tem in Ecclesia fieri solitam damno. Non ferenda igitur est hæc in Ecclesiis Christianis tam vesana Religionis profanatio. Quod si avorum nostrorum ruditas minimè probatur; ito, mi Phonsæce, ad Græcos, in Dalmatiam, Sclavoniam, Bosniam, Mysiam, Rusiam &c. &, quam tu homo levis fers susque deque, etiamque rides impiè, devotam Ecclesiæ primitivæ in laudibus DEI simplicitatem admirare atque edisce, quæ ignoras. Privatim verò vel ipsemet arte Musica tecum concertabo.

VII. CONCIONES Sacræ super Evangelia & Epistolas, aut textus sacri indifferentes in Urbibus Ruthenorum, perinde atque apud nos, non ea tamen frequentia, ad populum habentur. In pagis au-

rem & in oppidis tenuioribus Homilia Patrum diebus festis atque DOMINICIS præleguntur. Ubi eam in plebe Ruthenorum & Sclavonum, præsertim qui in finibus Hungariæ superioris agunt, ad veritatis simplicitatem, ut, si Mystra sacer concionem in Ecclesia recitaret ex memoria, Rutheni eum mentiri existimarent, adeoque somnia & mendacia sua proponi sibi indignarentur. Si vero ipsis ex libro prælegeris homiliam, omnes te, aperto capite, manibusque complicatis, stantes vel bipennibus suis innixi, subindeque suspirantes, audient attentissimè.

VIII. Præterea tantâ REVERENTIA sacerdotes suos (Sclavonice POP dicuntur) colunt, ut Angelorum vicem eos reverentur, dictoque ipsorum sint audientis-

entissimi. Hinc etiam promiscuos sacerdotes, raro aut nunquam nominibus propriis, semper autem summis ferè Pontificum titulis, Venerabiles, Deiferos, Sanctos, Patres, beatosque semper cernunt atque humiles, salutant; ipsorum studia & conciones sunt illis cogitationes DEI. Consensum in aliqua re, benedictionem; voluntatemque eorum vocant gratiam. Allocuturi Pastores suos, rem suam ita exordiuntur: *Blagoslavny Ojce*, id est: Benedic mihi, O Pater! Quæ formula implorandi à Sacerdote felix rerum auspiciam, veteri illi, DOMINE JUBE BENEDICERE, ferè est consentanea. Tanti æstimant Rutheni suos Præsules & Sacerdotes, qui tamen plerumque rudes scientiarum ac inertes, præsertim in Moscovia, sunt, secus ac

quidem apud nos quidam Politici malè feriatu Pastores animarum suarum vocant DOMINOS, quo titulo ipsos tacitè illudunt, eosque habent despiciatui, ignari CHRISTUM omnia hæc opprobria in se transcripturum, atque olim severè vindicaturum.

IX. Quemadmodum autem in rebus humanis Doctore Poëta:

Nihil est ab omni parte beatum:

Ita Ecclesia Græco-Ruthena Orientalis suos quoque eosque damnabiles errores fovet. Mali corvi malum ovum. Theologi Græco Rutheni falso, atque adeo malonixi principio, solos se Orthodoxiæ nomine celebres atque Canonicos gloriantur Christianos. Namque Salutis æternæ principium atque auctoritatem MERITUM CHRISTI & simul merita Sancto-

ctorum suorum constituunt: Item, præter CHRISTUM, Sanctos quoque in patrocinium invocant, nec datur apud illos ad DEUM accessus, nisi, errore cum Pontificiis communi, per Sanctos emortuos. Homines miseri, dum nimio Patrum studio tenentur, CHRISTUM æternitatis Patrem unicum salutis fontem, atque juratum DEO Mediatorem Psal. 110. in Mundum introductum universum solenniter inauguratum, cumque ab Angelis adoratum, Psal. 97. v. 7. Hebr. 1. v. 6. & laudatum Hiob. 38. v. 7. aut negligunt, aut partito cum Sanctis honore ejus, non toto eum animo colunt, nec cogitant, non esse præter JESUM CHRISTUM aliud honoris, aut salutis nomen Esa. 42. v. 8. Act. 4. ut supra monui. Hæc Sanctorum apud Græcos invocatio

Divorum imagunculam) angulo parietum affixum, sacrae Crucis signo sese munientes, ternis vicibus salutant: quo Lare primū salutato, postea Patrem Matremque familias ac reliquos inquilinos aut hospites, DEUM eis precatus propitium, demum appellat; quod ipsum domo excedens iterum facit. Imò nec in foro aut plateis visam fortè imagunculam Ruthenus idiota in salutatam præteribit. Qui lethalis Ruthenorum catarthus ab Imperiali Irenes matris cum Filio Constantino VI. in Oriente regnantis capite profluxit. Hæc enim mulier animi impotens, atq; altera Iesabel superstitionosa, Anno Domini 1066 LXXXVII. in Concilio Nicæno II. quod Oecumenicum VII. alii VIII. fuisse volunt, per suos complices, instando de-

do decretum istud evicit: sacras imagines non tantum haberi posse ad usum historicum, sed etiam ex mandato divino necessarias in templis esse; imò venerandas, osculandas, colendas, & adorandas, nec non cereis, suffitu & similibus ceremoniis honorandas. Quod Græcorum decretum synodus ab Imperatore Carolo M. Francofurti ad Mœnum Anno Christi 1024 CCXCIV. ex trecentis Episcopis coacta ita refutavit, ut, historico Imaginum usu approbato, adoratio, exosculatio, & salutatio earundem damnaretur, synodusque illa Nicæna II. Pseudo synodus declarata, ex Conciliorum Oecumenicorum dignitate atque numero VII. eliminaretur. Et hinc illa Græco-Ruthenarum Ecclesiarum deliquia. Nec est, quod Idola-

solatiam usque adeo excusent,
namque ego in Moscovia iter fa-
ciens, dulcoris comperi, quod ple-
becula Ruthenica ea sit ruditate,
ut imagines vivere, sentire ac re-
sponsa quandoque petentibus da-
re, persuasissimum habeat. Quod
autem incertum, quo spiritu fiat.

CAPUT XV.

De
ADMIRANDIS RUTHENORUM REBUS.

SUMMARIUM.

1. *Lingua Sclavonica ex matrice Hebraea enata.*
2. *Lingua Sclavonica inter Cardinales Linguas recensenda.*
3. *Eadem est magno terrarum tractu amplissima.*
4. *Rutheni Borysthenide docti & humaniores, Moscovitae vero barbari.*
5. *Roxolanorum in universum mutuis & sinceris inter se affectus.*

I. In-

Inter alia Ruthenorum admiranda, post
Sacra Ecclesiastica, occurrunt prae ceteris
Linguae ipsorum Ruthenica & Sclavonica:
quae inter se Dialecto tanquam filia à
Matre sua differunt. Etenim Lingua Sclavonica
est mater (derivata ab Origine seu Radice
sua HEBRAEA) Ruthenica, Polonica,
Vandalica, Moscovitica, Bohemica,
Croatica, Illyrica, nec non Bulgarorum
Walachorum &c. quae omnes, è Matrice
Sclavonica tanquam à lingua sua
cardinali, enatae, filiales dicuntur, inter
se tamen, ut sunt rerum vicissitudines,
nonnihil differentes. Nihilominus Biblia
Veteris & Novi Testamenti, nec non
Rituale sive *ЕРХОЛОТІОН* (Ruthenica
Trebnik dicitur) alique Libri Sacri pas-
sim in templis leguntur publice & priva-
tim. Mater autem haec SCLAVONICA à
prima omnium linguarum radice HEBRAEA
palam, ut jam dixi, derivata est.
II. Et haec sunt duo in Sclavonica
lingua admiranda. Primum est, quod
longe lateque per Europam diffusa sit.
Cogita, quae so Lector, & metire per tot
gen-

gentes linguæ istius amplitudinem, à Mari Adriatico per Illyricum, Dalmatiam, Traciam, Bulgariam, & nunc regno Astracam à Magno Duce Moscoviæ occupato, ultra Mare Caspium sese porrigentem. Scande porrò gradus latitudinis ejus in Meridiano ab ipsa Constantinopoli, ubi hæc lingua, & in Aula quidem Imperatoris Turcarum, promiscua est, per tractum Borysthenis, totamque Moscoviam, usque ad Mare Deucalionium, experieris, videbis, & miraberis, quemadmodum Deus benedictus & gloriosus, tot gentes, tanto Europæ & Asiæ intervallo, ac diversitate inter se dissidentes, sub unitate & linguæ Sclavonicæ, & Fidei Græco-Ruthenicæ congregavit, atque univit, qui nexus, & communio, paucissimis Russorum, qui à Patriarchâ Constantinopolitano secessu factò ad Romanum Pontificem hoc seculo defecere, exceptis, adhuc inter eos durat.

III. Alterum est Mysterium, quod Sclavonica lingua Hebraicè etiam loquitur. Quis mortalium hoc credidisset unquam, Russos & Polonos in sua vernacula

cula hebraizare, qui à lingua illa abhorrent omninò, ut videre Polonum aut Russum Hebræum, avem te toto orbe rarissimam videre meritò dixeris? Ego autem, Biblia Hebræa, cum cura legendo, attonitus mysterio, observavi, idioma Sclavono-Polonicum in vocabulis multis, non coactè aut per literarum *μετέθεον* duntaxat, sed & materialiter (cum Philosophis loquor) in ipsis literis radicalibus, & formaliter quoad sensum eundè vel significationem cognatam, deprehendi; quæ, si Deus vitam concesserit, ex accuratiore Prophetarum lectione (eo usque enim animo voces Sclavono-Polonicas inquirendi hæctenus perveni) plura me annotaturum, atque in lucem publicam editurum polliceor. Quod si Harmonia quatuor linguarum Cardinalium, auctore Clarissimo GEORGIO CRUCIGERO, stupenda nobis est; utique, si ex Hebræa matrice minimum ducenta Sclavonum & Polonorum vocabula derivavero, non minus erit Lectori linguarum industrio miraculum. Interea aliquot duntaxat voces Sclavono-Sarmaticas ex Hebræis matri-

matricibus, ceu ex communi linguarum fonte, derivabo; & quidem primò vocabula nonnulla, quæ Poloni cum aliis linguis, ex communi omnium linguarum fonte Hebræo derivant, hic paucis præmittam:

VOCABULA COMMUNIA.

מוֹר, Myrrha. Polonicè, Myrra.

אֲלוֹעַ, Aloë. Polon. Aloë.

אִיסוֹפ, Hyssopus. Polon. Yssop, vel dimit-
nutivè. Ysopek.

שֵׁט, Saccus. Slavonicè Sfak, cauda retis.
Polon. nievvod.

סַפִּיר, Sapphyrus. Pol. Szafir. & id genus
plura alia.

Vocabula singularia Slavonica & Polonica ex radicibus Hebræis derivata.

אב, Latine Pater: Syriacè, Abba: Arabico-Turcico idiomate, Babam: Polonicum *Bába*, mulier annosa, Cognatâ significatione.

אֵילָן, porticus. Unde Slavono-Polonicum *ulicá*, platea, & *uliczny ganek*, porticus foras in plateam porrectus. Hinc Lithuanicum verbum
ulam,

ulam, ulae, hoc est, deambulo, ich
spasire.

אָמַן nutritiv. Unde Polonicum *mámkâ*,
nutrix.

בּוּחַ eructare. Polon. *bucham, wybucham*,
eructo.

בּוֹל palleo. Slavonicè *bol*, morbus pal-
lidus, dolor. Unde Adjectivum
Slavon. *bolny*, Polon. *bolesny*, æger
quasi dolorosus.

בּוּעַ byffus. Polon. *bisfor*.

גִּלְגַּל retexit se. Polonicum inde *gole &*
goly, nudus.

גִּרְרָה miscuit litem. Unde Polonicum
nomen *ogar*, quod est canis sagax
cum feris litigans.

גִּלְגָּל rota. Polonis & Slavonibus per
cognatum k, dicitur *Kolo*, Eccles. 12.
v. 6.

גּוֹי gens. Unde Polonicum *gaj*, lucus gen-
tilis seu paganus, quia cum gentili-
bus *gojim*, olim sacrificabant Polo-
ni iidem gentiles in lucis, quos *gáje*
vocabant.

הַלְהַל ostium, janua, porta, à radice
הִלְהַל attenuavit. Unde Polon.

- cum *dyl, dyle, dylowáne drzewi, wrotá.*
 דָּרוֹר via. Slavonicè doroha. Polonicè *drogá.*
 דָּוֹר amor, vel patruus. Slavonicè *Diad.* Polonicè *Dziad.* Item à דָּוֹר venit vox *dudy*, hoc est, tibia rusticorum utricularis: & *Duda* utricularius: item *dudek* upupa, metaphoricè homo simplex.
 דָּוִו filuit, obmutuit. Hinc Polonicum *dumá*, quasi silens & latens superbia.
 דָּוֹר mons. Slavonicum *borá.* Polonicum *gorá.*
 דָּלָלִים infania. Poloni luxuriantes plerumque ad infaniam hac voce homines & bruta incitare solent. Sed forsitan hoc aliis etiam lingvis commune est.
 דָּרוֹר equus accinctus ad prælium, Prov. 30. v. 31. Polonicè *rzác*, hinnire, *kón rza*, equus hinnit.
 דָּמָה æstquare, ardere. Polon. *komin*, caminus. Cognatum.
 דָּר hydria. Latinè cadus. Polon. *klodá.*
 דָּרַע incurvavit se Polon. *kurczyl sie*, Genes. 49. v. 9. Slavon. *koric fia.* unde Polon.

- Polon. *korze sie*: & nomen *pokorá*, hoc est, cernua seu curva humilitas.
 דָּבִי Leo immanis. Polon. *Lew.*
 דָּבִי cor. Slav. *Lubo.* Polon. *lubie*, ex corde volo, *lubosc* concupiscentia.
 דָּגֵל mensura, lagena. Polon. *lagiem*, quod idem significat.
 דָּוִס motus. Polonicum inde *motam*, fila è fuso ducta ordino. Unde *motowidlo.*
 דָּמוּר, circumcisor. Unde Slavono-Tartaricum. Item *matam* circumago, præstigiator. *motá*, hoc est, sacerdos circumcidens & simul orans.
 דָּמַשׁ miscuit. Polon. *mieszam* i.e. misceo.
 דָּמַשׁ unxit. Polon. *mázác*, ungere. Unde nomen *Pomárániec*, unctus, Messias.
 דָּמוּ macula. Unde Polon. *mamie kogo*, fascino.
 דָּמוּר tugurium, Polon. *mlyn*, id est casa molaris.
 דָּמַע invenit. Unde Polon. *mácam*, in est, palpando aliquid invenio.
 דָּמַשׁ Proverbia. Polon. & Slavon. *myslí* cogitationes.
 דָּשַׁק osculatus est. Unde Poloni à Judæis, דָּשַׁק acceperunt, ex temerè pronuntiando puerum delicatulum

vocant *Jásiek*, quasi *Johannulus* de-
 osculandus.
 נָוָה *decora*. Polonicè *nowa*, *nowy*,
 novus, recens: nam omne novum
 est plerumque decorum.
 נָשָׂא portavit. Polon. *nosre*, *nosze*,
nosic.
 נִין filius. Unde prisca vox Slavonica
Náno, *nánko*, hoc est *Pater filiator*,
 sive *Pater filiorum*, cui opponitur
Pater improlis, sive *sine filiis*.
 סָבֵר bajulus. Polonicè *szábla*, acina-
 cis, ein *Sebel*/ eò quod è balteo de-
 pendens è latere gestetur.
 עֲנָק *kanak*, torques. Unde Polonis
kanak, idem significans, nempe
 torquem aureum.
 פָּתַח & פָּתַח aperuit. Polonis per
 metathesin literarum פ & ת *otwie-
 ram* aperio. Item *Pátent* hoc est,
 litera apertæ seu *patentes*.
 פָּשִׁיט malleus percutiens. Unde Græ-
 cum *πάσιω* percutio & Slavoni-
 cum *pátok*, baculus feriens, quo in
 Moscovia damnati à iudice publicè
 fustigantur
 צִוְנִים pueri. Polonis *cyownicy*, *cy-
 ownik*,

צִוְנִים *cownik*, infantes lactantes, aut pueri
 per opprobrium quasi *mammarii*
 ob mollitiem, aut, quod puerile
 quidpiam designaverint, dicti.
 קָלַר maledixit. Slavonicè & ex Sla-
 vonica matrice Polon. *klac*. Unde
 nomen קָלַר *klatwá* Maledictio,
 execratio vel *Excommunicatio Ec-
 clesiastica*.
 קָרַע scindere. Polonicè *kráje*. scindo
Eccles. 3. v. 7. à radice קָרַע scidit,
 rupit.
 קָרַב appropinquavit. Unde Polonis
krewny, ptopinquus sanguine, sive
 confanguineus.
 קִימָתוֹ altitudo (statura) ejus. Polon. *cbomato*
 id est *helcium*, quod alto equi collo
 inditur, *1. Reg. 6. v. 20. Cantic. 7. v. 7.*
 à radice קִימָתוֹ stetit.
 קָשַׁר ligavit. Polonicum inde nomen
kosz, id est *corbis plicatus*. Item
kászerz, id est, *reticulum colliga-
 tum*.
 רִב jurgium, rixa. Hinc Polonicum
rwác sie zkim & rwánie.
 רָסַס aspersit. Unde Polonis *rosá*: &
 מִן מִן *rosá*: &
 מִן מִן *rosá*: &

רסטי לילה aspersiones noctis, Polonicè *rosa nocna*.

שן אגר. Unde Polonis verbum radicale *szadze co*, infero aliquid: & derivativum *szad*, pomarium, sive ager arboribus fructiferis abundans, quales olim in Palæstina fuisse historia sacra testis. Similes agri hodie in Alsatia, Palatinatu aliisque pluribus in locis extant, si modo hac tantâ bellorum tempestate ibidem adhuc extant.

שלטון imperium. Unde Arabico-Turcicum SULTAN, hoc est Imperator. E qua matrice enatum est Polonicum *Szoltys*, id est, præfectus rusticorum.

תמר palma. Polon. *Tamaryszek*, palma Tamarix seu myrice, eò quod folia tamaricis foliis palmæ fere similia sint.

תמר sustentavit, sustinuit. Unde Polonis *Tamá*, agger, seu moles fluctibus objecta: & verbum *tamuje*, sustineo aquam aggeribus.

Et hæc sunt, Lector benevole, vocabula Polonica singularia, quorum radices in Sancta Hebræorum lingua hæctenus observavi, numero quinquaginta unum. Unum dico

dico supra numerum quinquagenarium: ut scias, plura mihi in promptu esse: quæ, ut supra dixi, simul atq; me DOMINUS ab exilio ad aliam Ecclesiam revocaverit, è sacris Bibliis excerpta, sub titulo HEBRAISMI SCLAVONO-POLONICI, in usum publicum edere non intermittam.

III. Tertium est, quod Cardinalis hæc Lingua Sclavonica ab initiis suis Dialecto immutabili eadem hæctenus permanserit, cum aliæ Linguae hodie ferè singulo decennio sua patiantur deliquia, seseque in dies magis atque magis expoliant, quod ipsum in idiomate Germanico, Gallico, Polonico à Sclavonâ matre temere degenerante (hæc de re CNAPIUS in præfatione Dictionarii Polonico, Græco Latini multis gravissimè queritur) aliisque Linguis palàm observatur.

V. Rutheni Borysthenidæ MORIBUS elegantiores sunt, utpote, qui in scholâ artibus humanioribus passim fideliter emolliuntur: quare erga externos humaniores paulò sunt, eosque benigne habent. At Moscoviæ perquam barbari, præter superbiam atque avaritiam sordidam, nec leges humanitatis, nec morum civilitatem norunt. Hinc Legati Magni Ducis Moscoviæ, apud externos Principes, ob fastum stolidum moresq; sordidos allis sunt nausea, aliis ludibrium, à plerisque autem porci Russiaci, etiâ in faciem audire coguntur. Quo nomine auctor INDIFFERENS Vir Clariss in Floro Polon. in eos gravissimè invehitur. Causa crassi eorum fastus est, quod solos se homines ingenuos ac præ cæteris nationibus generosiores putant, quemadmodum in religione solos se Christianos, eosque orthodoxiæ nomine cælo terraque celeberrimos, cæteras autem Christianorum gentes ut profanas averfantur, & à templis suis arcent, qui homines tamen natura servi, nataque Dominis suis mancipia, à superstitione sua, puerorum instar, tenentur captivi.

VI. Et quia Rutheni duntaxat sibi suisq; affectum: & benevolentiam omnem debere se arbitrantur, hinc inter eos tituli fratrum & sororum, votaue Christi gratiam & amorem spirantia, ultrò citroque commeant. Obviam

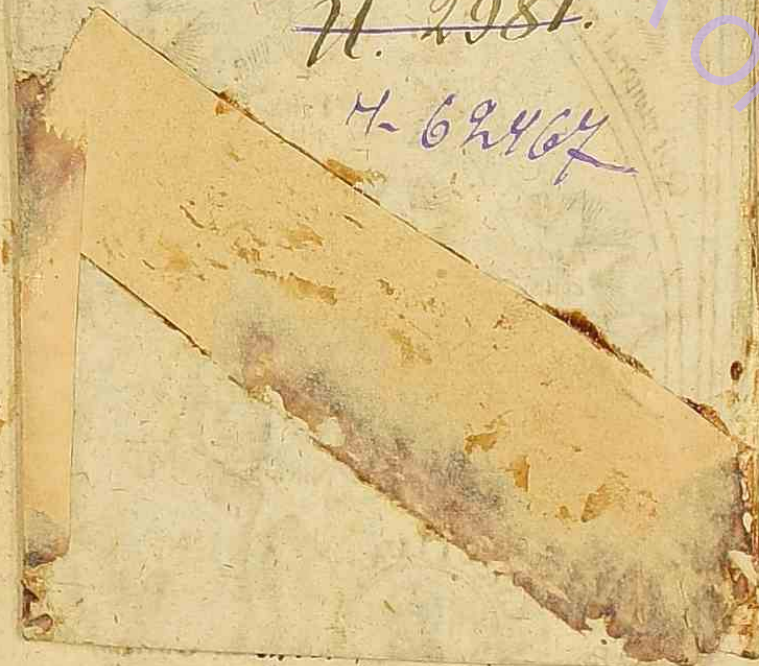

ВСТУП
ДО
ІСТОРІЇ
УКРАЇНИ

~~№ 2981.~~

М-62464

СВІД

АМН.

М-62464

ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ОНУ імені І. І. МЕЧНИКОВА

5
4